

Recull de Premsa

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

AMB L'ORQUESTRA BARROCA DE FRIBURG

Philippe Jaroussky debuta avui al Palau de la Música

MARTA CERVERA
BARCELONA

Philippe Jaroussky, contratenor estrella amb milers de fans, debuta avui al Palau de la Música amb un programa alemany dedicat a cantates de Johann Sebastian Bach i Georg Philipp Telemann acompanyat de l'aplaudida Orquestra Barroca de Friburg.

«Per a mi és un honor cantar en una sala tan emblemàtica com el Palau que conec només com a turista», comenta. El repertori que presenta és el de l'últim disc, *Bach-Telemann: Sacred cantates*. A la vora dels 40 anys, Philippe Jaroussky intenta ampliar mires i acostar-se a nous repertoris.

El març passat va estrenar a Amsterdam l'òpera contemporània *Only de sounds remain*, de la finlandesa Kaija Saariaho, que arribarà al Teatro Real de Madrid el 2018. «Va ser Peter Sellars, el director d'escena, qui em va oferir el paper d'Angel després d'assistir a un dels meus concerts», recorda. «L'experiència de treballar amb Saariaho i ell ha sigut interessant. Mai havia cantat amb aquesta classe de música on intervenien ordinadors i efectes».

«Cantar en alemany amb una orquestra com la de Friburg era tot un repte. Abans d'enregistrar el disc

vam fer una gira plegats per Alemanya. Allò va ser una gran prova», recorda des del seu hotel a Madrid, on ha presentat el mateix programa que a Barcelona. Fa anys que Jaroussky treballa amb aquesta formació, amb la qual també va debutar al Liceu el 2011 amb un concert dedicat a Haendel.

HOMENATGE A TELEMANN // «El més interessant d'aquest projecte era posar en relleu la música de Telemann. És molt bonica i molt menys interpretada que la de Bach. Tota la primera part l'hi dedicaré a ell en el concert». No hi ha gaire gravacions que reunixin obres de dos mestres, per això va considerar important poder unir l'exigent i popular *Ich habe genug*, de Bach, amb *Vergnügte Ruh*, una bella peça de Telemann.

Tot i que ell és no creient, disfruta amb la música sacra. «Un pot emocionar-se amb la bellesa i dramatisme d'aquesta música independentment de les seves creences», manté. Cantar obres espirituals, endinsar-se en la passió de Crist requereix una concentració diferent. «No és el mateix interpretar àries d'òpera molt virtuoses que música religiosa que traspasa i arriba a l'ànima. És una experiència molt forta, profunda». ≡

MÚSICA

Philippe Jaroussky

CONTRATENOR. ACTUA DEMÀ AL PALAU DE LA MÚSICA

Modern “La música contemporània és més natural per a un contratenor perquè els compositors escriuen pensant en la teva veu i no en la d’un castrat” **Ambiciós** “Podria seguir tota la vida amb el repertori italià, però m’agraden els nous reptes”

“La música de Bach necessita una mica d'imperfeció per ser més humana”

MARTA PORTER
BARCELONA

Philippe Jaroussky, el contratenor més admirat i premiat del moment, torna a Barcelona. Després d’haver actuat al Liceu i a l’Auditori, demà debuta al Palau de la Música amb les entrades gairebé exhaurides. El cantant francès, nascut a Maisons-Laffitte el 1978, hi presenta el seu primer disc en alemany, *Bach-Telemann. Sacred Cantatas* (Warner) amb la Freiburger Barockorchester, en un registre molt més íntim i profund que les àries italianes amb què ha enlluernat el món.

¿Saps que el públic de Barcelona t’adora?

I tant! Barcelona és una ciutat que m’agrada molt i hi vinc més de vacances que a cantar. El primer concert que vaig fer al Liceu va ser una autèntica bogeria; la gent m’esperava des de feia anys i els aplaudiments em van deixar *out*. I la cua immensa que es va formar al carrer perquè firmés discos i programes de mà...

T’estrenes al Palau de la Música.

Sí, un edifici històric tant per la seva arquitectura com perquè va ser el bressol de la música a Barcelona. Estic segur que hi descobriré noves sensacions, i el públic també. Aquí sempre he cantat àries italianes sense continuïtat, i ara vull oferir coses noves, peces amb estructures de 15 o 23 minuts en què puc fer una progressió dramàtica i explicar una història.

¿La veu de contratenor ja està completament assimilada?

Depèn del país. A Espanya faig molts més concerts que a altres països. A Catalunya hi ha un gust pels contratenors i part del públic m’ha adoptat, és una veu que genera molts fans. Però també hi ha raons més profundes. Vosaltres teniu una mentalitat molt oberta, tant en la vida en general com musicalment. No considereu la veu aguda en un home com una cosa estranya i us agrada molt la música barroca, molt més que a Itàlia. És una paradoxa.

Per primera vegada t’obres a la música alemanya. Per què has tardat tant a interpretar Bach?

Em feia por cantar Bach. Vaig estudiar alemany a l’escola, i al conser-

vatori cantava en alemany, però després vaig entrar de ple en la música dels castrats. Amb Bach no m’hi sentia còmode; quan cantava una frase sempre volia repetir-la. Vint anys després m’hi sento millor. Bach no deixa espai de llibertat. És tan perfecte que no te’n pots sortir per enlloc; és com si et fessin cantar amb una camisa de força. Al final, descobreixes que la música de Bach necessita una mica d’imperfeció per ser més humana.

¿Amb aquest nou disc et prepares per afrontar nous repertoris?

Sí, de fet és una crida als directors d’orquestra per dir-los que estic preparat per cantar les *Passions* de Bach. Sempre m’han dit que tinc una veu bastant instrumental i la música de Bach ho és molt. Podria seguir tota la vida amb el repertori italià i no me l’acabaria, però m’agraden els nous reptes. No cantaré mai Wagner, però puc canviar la tessitura de contralt-soprano per la de contralt-mezzo, i en aquests moments estic experimentant per trobar nous colors.

Contratenor “A Catalunya no considereu la veu aguda en un home com una cosa estranya”

Projecte “L’any 2018 cantaré l’Orfeu de Gluck en versió concert”

¿Entre aquestes noves rutes hi ha la música contemporània?

Sí, acabo d’estrenar a Amsterdam l’òpera *Only the sound remains*, de Kaija Saariaho, amb direcció escènica de Peter Sellars, que al 2018 farem al Teatro Real de Madrid. Quan em va trucar Peter Sellars vaig posar com a condició que primer havia d’escollir la Kaija. I ha sigut una experiència apassionant. Només som dos cantants i la veu en alguns moments està tractada amb ordinador i projecta colors. És un espectacle molt intimista que demostra que també es pot fer òpera en petit format.

¿Nova música per a una veu barroca?

No. La música contemporània, curiosament, és més natural per a un contratenor perquè els compositors escriuen pensant en la teva veu i no en la d’un castrat. De fet, la veu de contratenor és una veu nova, només té 50 anys, és una veu moderna. Britten va ser un dels primers compositors que va escriure expressament per a contratenors.

L’any 2018 tornaràs a Barcelona per cantar l’Orfeu de Gluck.

Crec que serà en versió concert. Forma part d’un projecte de dos anys en què m’endinsaré en el mite d’Orfeu amb recitals interpretant diferents Orfeus que s’han escrit per a òpera, de Monteverdi, Antonio Sartorio, i d’altres, i d’altra banda cantaré sense l’Orfeu de Gluck, que per a mi és un desafiament per la màgia que traspuja i per l’espiritualitat.

Fa un temps vas agafar un any sabàtic per fer la volta al món. ¿Et va anar bé professionalment?

El 2019 tornaré a marxar durant sis mesos. Aquests viatges em permeten distanciar-me de la feina, que per a mi és una passió i sovint ni m’adono que treballo, però que no deixa de ser una bogeria. Quan vaig fer l’any sabàtic, els dos primers mesos em sentia culpable, però després em vaig adonar que podria deixar de cantar per sempre. I això em va donar noves ganes de tornar; una mica com si decidís tornar-te a casar amb la persona amb qui ja estàs casat. —

► 13 Noviembre, 2016

MÚSICA

Philippe Jaroussky

CONTRATENOR. ACTUA DEMÀ AL PALAU DE LA MÚSICA

“La música de Bach necessita una mica d'imperfeció per ser més humana”

SIMON FOWLER / ERATO / WARNER CLASSICS

MARTA PORTER
BARCELONA

Philippe Jaroussky, el contratenor més admirat i premiat del moment, torna a Barcelona. Després d'haver actuat al Liceu i a l'Auditori, demà debuta al Palau de la Música amb les entrades gairebé exhaurides. El cantant francès, nascut a Maisons-Laffitte el 1978, hi presenta el seu primer disc en alemany, *Bach-Telemann. Sacred Cantatas* (Warner) amb la Freiburger Barockorchester, en un registre molt més íntim i profund que les àries italianes amb què ha enlluernat el món.

¿Saps que el públic de Barcelona t'adora?

I tant! Barcelona és una ciutat que m'agrada molt i hi vinc més de vacances que a cantar. El primer concert que vaig fer al Liceu va ser una autèntica bogeria; la gent m'esperava des de feia anys i els aplaudiments em van deixar *out*. I la cua immensa que es va formar al carrer perquè firmés discos i programes de mà...

T'estrenes al Palau de la Música. Sí, un edifici històric tant per la seva arquitectura com perquè va ser el bressol de la música a Barcelona. Estic segur que hi descobriré no-

ves sensacions, i el públic també. Aquí sempre he cantat àries italianes sense continuïtat, i ara vull oferir coses noves, peces amb estructures de 15 o 23 minuts en què puc fer una progressió dramàtica i explicar una història.

¿La veu de contratenor ja està completament assimilada?

Depèn del país. A Espanya faig molts més concerts que a altres països. A Catalunya hi ha un gust pels contratenors i part del públic m'ha adoptat, és una veu que genera molts fans. Però també hi ha raons més profundes. Vosaltres teniu una mentalitat molt oberta, tant en la vida en general com musicalment. No considereu la veu aguda en un home com una cosa estranya i us agrada molt la música barroca, molt més que a Itàlia. És una paradoxa.

Per primera vegada t'obres a la música alemanya. Per què has triat tant a interpretar Bach?

Em feia por cantar Bach. Vaig estudiar alemany a l'escola, i al conservatori cantava en alemany, però després vaig entrar de ple en la música dels castrats. Amb Bach no m'hi sentia còmode; quan cantava una frase sempre volia repetir-la. Vint anys després m'hi sento millor. Bach no deixa espai de lliber-

tat. És tan perfecte que no te'n pots sortir per enlloc; és com si et fessin cantar amb una camisa de força. Al final, descobreixes que la música de Bach necessita una mica d'imperfeció per ser més humana.

¿Amb aquest nou disc et prepares per afrontar nous repertoris?

Sí, de fet és una crida als directors d'orquestra per dir-los que estic preparat per cantar les *Passions* de Bach. Sempre m'han dit que tinc una veu bastant instrumental i la música de Bach ho és molt. Podria seguir tota la vida amb el repertori italià i no me l'acabaria, però m'agraden els nous reptes. No cantaré mai Wagner, però puc canviar la tessitura de contralt-soprano per la de contralt-mezzo, i en aquests moments estic experimentant per trobar nous colors.

¿Entre aquestes noves rutes hi ha la música contemporània?

Sí, acabo d'estrenar a Amsterdam l'òpera *Only the sound remains*, de Kaija Saariaho, amb direcció escènica de Peter Sellars, que al 2018 farem al Teatro Real de Madrid. Quan em va trucar Peter Sellars vaig posar com a condició que primer havia d'escoltar la Kaija. I ha sigut una experiència apassionant. Només som dos cantants i la veu en alguns moments està tractada amb ordinador i projecta colors. És un espectacle molt intimista que demostra que també es pot fer òpera en petit format.

¿Nova música per a una veu barroca?

No. La música contemporània, curiosament, és més natural per a un contratenor perquè els compositors escriuen pensant en la teva veu i no en la d'un castrat. De fet, la veu de contratenor és una veu nova, només té 50 anys, és una veu moderna. Britten va ser un dels primers compositors que va escriure expressament per a contratenors.

L'any 2018 tornaràs a Barcelona per cantar l'Orfeu de Gluck.

Crec que serà en versió concert. Forma part d'un projecte de dos anys en què m'endinsaré en el mite d'Orfeu amb recitals interpretant diferents Orfeus que s'han escrit per a òpera, de Monteverdi, Antonio Sartorio, i d'altres, i d'altra banda cantaré sencer l'*Orfeu* de Gluck, que per a mi és un desafiament per la màgia que traspuja i per l'espiritualitat.

Fa un temps vas agafar un any sabàtic per fer la volta al món. ¿Et va anar bé professionalment?

El 2019 tornaré a marxar durant sis mesos. Aquests viatges em permeten distanciar-me de la feina, que per a mi és una passió i sovint ni m'adono que treballo, però que no deixa de ser una bogeria. Quan vaig fer l'any sabàtic, els dos primers mesos em sentia culpable, però després em vaig adonar que podria deixar de cantar per sempre. I això em va donar noves ganes de tornar; una mica com si decidís tornar-te a casar amb la persona amb qui ja estàs casat. —

Contratenor
“A Catalunya no considereu la veu aguda en un home com una cosa estranya”

Projecte
“L'any 2018 cantaré l'Orfeu de Gluck en versió concert”

Philippe Jaroussky debutarà demà dilluns al Palau de la Música Catalana

BARCELONA | EFE/DdG

■ El contratenor Philippe Jaroussky, un dels més rellevants del moment, debutarà aquest dilluns al Palau de la Música Catalana de Barcelona, on presentarà el seu últim disc *Bach-Telemann: Sacred Cantates*, acompanyat per l'Orquestra Barroca de Friburg, amb la qual va enregistrar el treball el passat mes d'octubre, segons va informar ahir aquesta institució. Guardonat amb diversos premis com el Victoires de la Musique o Echo Klassik, Jaroussky interpretarà obres cantades íntegrament en alemany.

Jaroussky va fundar l'any 2002 l'Ensemble Artaserse, amb la qual canta habitualment per tot Europa i en la temporada passada va ser l'artista resident de la Konzerthaus de Berlín, on va presentar més d'una desena de projectes. Aquest any també ha estrenat l'òpera *Only the sounds remain*, de Kaija Saariaho a la Nationale Opera and Ballet d'Amsterdam.

► 13 Novembre, 2016

El contratenor Philippe Jaroussky es confessa abans del seu concert de demà al Palau

Emocionar, no impresionar

FERNANDO GARCÍA
 Madrid

Més profunditat i espiritualitat, i menys virtuosisme. Una vegada acreditades les prodigioses facultats vocals que té i la seva capacitat per enlluernar el públic amb les interpretacions de repertori dels castrati, el contratenor francès Philippe Jaroussky ara busca "tocar o emocionar el públic, més que no pas impressionar-lo". Aquesta recerca no és aliena al concert que ofereix demà al Palau de la Música (21 h), on debuta amb la presentació del seu últim àlbum, *Bach-Telemann: sacred cantatas*.

En una entrevista amb *La Vanguardia*, Jaroussky comença per reconèixer que quan va començar a cantar, de molt jove, controlava més fàcilment "els aguts i la colora-

tura", i això afavoria el seu lluïment en programes que -com els dels castrati- el col·locaven al límit del seu registre i capacitats, una cosa "molt atractiva perquè converteix els concerts en una cosa festiva, amb un atmosfera elèctrica". Però després d'haver triomfat amb magnificència com l'etiqueta una mica exagerada i molt popular de *Farinelli del segle XXI* que li va posar al gu, el contratenor va voler fer un gir cap a l'espiritualitat. Llavors va conrear els poemes musicals de Fauré, Debussy i altres romàntics, peces que s'interpreten només amb piano i imposen una forma de cant "completament diferent de la d'una òpera, on vivim sempre les grans emocions d'un paper en què som superenamorats, supergelosos o volem matar algú", diu amb desimboltura allunyada de qualsevol divisme. Es refereix a la "subtilesa" de músiques no fetes per "im-

DANI DUCH

El concert de demà és el cinquè de Jaroussky a Barcelona

pressionar", com també ho és la barroca, que requereix "una gran honradesa".

Jaroussky posa com a exemple una de les cantates que demà cantarà al Palau: *Ich hab' genug* (en tinc prou), de Bach: "Tota una es-

cola d'humilitat", ja que comença amb un solo d'oboè de gairebé un minut i mig i després el cantant entra per dir únicament una frase i torna a parar.

Per a la sorpresa de l'entrevistador, Jaroussky afirma: "No tinc una

gran veu". Explica que no està fet per cantar Wagner, Puccini o Verdi; que en els seus inicis tenia "una veu molt clara, però a la qual li faltaven cos i ressonància. Esclar que tot això es treballa". Ell ho va fer a fons, en sentit literal: "Durant dos o tres anys difícils volia sonar més, però no sabia com. I em forçava". A poc a poc ho va aconseguir. La clau és "sonar al màxim a dins abans que la veu surti". Així, el cant aconse-

"No tinc una gran veu per a Wagner o Puccini, però tot es treballa; la clau és sonar al màxim a dins i ser honrat"

gueix tons més harmònics i una projecció més llarga que arriba al fons de qualsevol coliseu, indica. Ara, més madur, el seu objectiu final és trobar la manera d'ajustar l'expressió vocal al que la música, el text i ell mateix volen dir, sense afegir-hi. "Amb sinceritat", conclou.

Com tots els artistes avui, Jaroussky ven menys discos que abans del 2008, quan trencava rècords amb Vivaldi. Tot i això, "cada vegada ve més gent als concerts". Potser perquè "hi ha moments que la gent vol una cosa més real i humana, encara que sigui menys perfecta". Això és un concert. ●

► 13 Novembre, 2016

CITES de la setmana

Música

ESTEBAN LINÉS

PEL-LÍCULA I CONCERT. A Adam Green se'l sol encasellar com a cantautor antifolk, a mig camí entre el punk, el folk i el rock indie. En la vetllada presentarà amb el seu grup el seu nou àlbum, *Aladdin*, i abans es projectarà la pel·lícula sobre ell mateix realitzada per ell.

14/XI. BARTS. 20.30 HORES

NOVA SENSACIÓ CONFIRMADA. El músic i cantant britànic Michael Kiwanuka ha confirmat la seva enorme categoria musical amb el seu recent disc *Love & hate*. El desgranarà en el marc del XVIII Festival del Mil·lenni.

16/XI. BIKINI. 20 HORES

NEO SOUL ADDICTIU. José James, des que va ascendir a la primera divisió de la cançó jazzy amb pinzellades d'electrònica, pop i soul, sempre és un valor segur. Ho ve a reafirmar al festival de jazz de Barcelona

amb el seu nou *Love in a time of madness*.
17/XI. BARTS. 21.30 HORES

IMPARABLES AROMES DELS ANTÍPODES. Els australians The Cat Empire presenten el seu flamant *Rising with the sun*, que els ha convertit en referències del multiculturalisme, amb funk, reggae, jazz i ska.

17/XI. RAZZMATAZZ. 19 HORES

TRIO DE GUSTOS VARIATS. Una vetllada de composició variada és la que aglutina, al cicle Indiscret, les propostes tan contraposades de Le Parody, els canaris The Birkins i els alterfolkies Los Hermanos Cubero.

18/XI. ALMOZBAR. 20.30 HORES

PER FI, CARMEN GARCÍA. La cantant i compositora catalana estrena *Sid*, primer disc sota nom propi, amb el seu grup habitual i la col·laboració del guitarrista José Luis Pérez.

18/XI. BARTS. 22.30 HORES

Clàssica i òpera

MARICEL CHAVARRÍA

PHILIPPE JAROUSSKY; QUINA BOGERIA! El Palau rep per primer cop l'encantador Jaroussky, el cantant que continua regnant a l'olimp dels contratenors. Presentarà l'últim disc, *Bach-Telemann: sacred cantatas*, el primer que enregistra íntegrament en alemany, i ve acompanyat de l'Orquestra Barroca de Friburg. El Bach més perfecte i el Telemann més pur en la veu d'un artista que estima Barcelona. És recíproc.

14/XI. PALAU DE LA MÚSICA 20.30 HORES

EL MALHER D'ESCHENBACH I UN FERRARI. Es compara alegrement les orquestres amb els cotxes esportius, però la pròxima cita amb el cicle d'orquestres internacionals de L'Auditori i Ibercamera la protagonitza un autèntic Ferrari europeu, la Simfònica de la Ràdio de Stuttgart, que va ser en mans de gent com ara Furtwängler, Celibidache o Solti. La dirigirà un veterà, titular de la Simfònica Nacional de Washing-

ton, el polonès Christoph Eschenbach. Atenció a la seva referencial 5a de Mahler.

15/XI. L'AUDITORI 20.30 HORES

IGNASI CAMBRA, DEBUT AL LICEU. Acaba d'ofertir un recital al Mariinski de Sant Petersburg i ara és el seu moment al Liceu: el jove pianista català es posa a les ordres de Josep Pons en el *Concert núm. 23* de Mozart dins del Memorial Pau Casals i el cicle simfònic de l'Orquestra del Liceu. Després es repetirà a l'Atlàntida de Vic (el 18) i Sant Cugat (el 26).

15/XI. GRAN TEATRE DEL LICEU. 20 HORES

UN TRENCANOUS, PERÒ 'RELOADED'. Imagineu-vos el ballet de Txaiovski, però amb el brillant Marc Minkowski i els seus Musiciens du Louvre, que han anat ampliant el repertori que recuperen amb criteris historicistes, des de la música barroca fins a la romàntica. El ballet incorpora 24 veus blanques: les del Cor de Noies del Palau.

16/XI. PALAU DE LA MÚSICA 20.30 HORES

Un punk de l'orgue amb visió de futur

 cameron carpenter

**SOLISTA TRENCADOR,
 VA DE GIRA PER
 ESPANYA AMB UN
 ORGUE DISSENYAT
 PER ELL MATEIX**

MARICEL CHAVARRÍA
 Barcelona

Cameron Carpenter (Pennsilvània, 1981) és molt més que un músic. És un pensador, un curiós de les matemàtiques i un inventor que no s'ha tallat el més mínim a l'hora de dissenyar un avançat orgue digital que costa 1,3 milions d'euros i que està pensat per sortir de gira. "Avui dia has d'anar de girar per tenir èxit", aclareix el músic. Així doncs tant se val els camions que mobilitza l'artefacte –de moment dos–, que té un teclat que sembla una nau espacial. De fet, és una consola modular amb cinc teclats que inclou tecnologia informàtica sofisticada per reproduir digitalment els sons de nombrosos orgues americans de tubs sense cap dels seus mecanismes. Tres ordinadors tradueixen a analògic el senyal digital i l'envien a una quarantena d'altaveus.

Ni esglésies ni auditoris: aquest Quixot de l'orgue ha aconseguit desvincular l'instrument de les institucions i ara recorre lliure amb ell el planeta, presentant el seu nou disc *All you need is Bach* (Sony Classical). Acabat d'arribar de la Xina, s'ha aturat en terres manxegues –fins demà a l'Auditori Nacional– després d'haver passat pel Palau de la Música de Barcelona. Des de música clàssica fins a partitures de musicals, des d'improvisacions fins a arranjaments propis, així d'ampli és el rang estilístic d'aquest fill d'enginyer i inventor, un nen prodigi del teclat que va completar la seva formació com a compositor a la Juilliard School de Nova York.

La seva imatge el precedeix, amb cap parcialment rapat i un cos que delata un treball de peses, cosa que potser va jugar al seu favor a l'hora de ser nominat als Grammy ja fa uns anys. "El

músic del segle XXI ha d'estar en forma per ser competitiu", es defensa. El fet de pujar dalt d'un escenari no li és estrany: "Hi ha una mica d'actor i de ballari en l'organista. Cal un arsenal d'habilitats, és en part com dirigir una orquestra i requereix lideratge, assumir riscos".

Fins ara no hi havia hagut mai un orgue com el seu, amb una combinatòria de sons que es multiplica exponencialment de manera que necessitaríem viure 400.000 anys per poder escoltar-les totes. Tampoc no hi havia hagut un organista que fes la carrera amb el seu propi instrument i gravés amb ell. "A molts organistes els hauria agradat practicar fora de l'església, però l'orgue digital els semblava una solució barata, fora de l'entorn nobiliari que acull l'orgue de tubs, de manera que no estan al dia en les novetats de l'instrument".

I com n'és vostè, de fidel a Bach, amb el seu instrument?

"No tinc per què ser fidel a Bach, no reconec cap autoritat musical, i suposo que per això tinc fama de ser un punk, perquè encara que no sóc un anarquista en la vida en general, en l'àmbit artístic no reconec jerarquia", assegura el jove músic. "No els dono crèdit, als directors, i no vull semblar psicòpata o rarot, i no és que m'importi un rave el director d'orquestra, al contrari, he tingut bones experiències amb ells, però no veig la música com una cosa que hagin de governar les autoritats humanes", conclou. ●

 LLEGIU UNA ENTREVISTA EXTENSA
 AMB CAMERON CARPENTER A
www.lavanguardia.com

 Carpenter (35)
 creu que el músic
 del segle XXI ha
 d'estar en forma

CINCO PUNTOS CARDINALES

DANIEL VÁZQUEZ SALLÉS

'God bless you'

1

ORTEGA. Juan Carlos Ortega presenta cada viernes por la noche en la Sala B de Luz de Gas el espectáculo *Terapia* junto a Javier Sardà. Este enorme humorista acaba de ser galardonado con un Premio Ondas por su trayectoria radiofónica y la pregunta es si no debería ser galardonado cada año por un humor tan insólito que cualquier imitación suena a estupidez. El humor de Ortega es tan inteligente que parece llegado de un planeta en los que los Trump, los Rajoy o los Berlusconi no serían ni animales potencialmente estudiados.

En una entrevista en *El Periódico*, dijo que de mayor le gustaría descubrir algo del Antiguo Egipto. Para qué. Dedicate a lo tuyo, Ortega, que las momias están muy bien en los museos y en las sala de operaciones de los cirujanos estéticos. La mundología de Juan Carlos Ortega, compuesta por supervivientes que viven en cualquier escalera de un piso situado en una ciudad en plena ruina existencial, conforma el mayor homenaje a un 13 Rue del Percebe metafísico. Ortega es inclasificable.

Quentin Tarantino. EL MUNDO

2

¡NO! Quentin Tarantino ha anunciado que se va a retirar tras el término del rodaje de su décima película. Dice Tarantino que no se ve dirigiendo películas convertido en un sexagenario y sus razones tendrá. A los fans del cine de Quentin –para mí es como mi primo zumosol–, la noticia nos ha sentado como una patada en los mismísimos. Tanto los testículos como los ovarios son mismísimos. Lo digo por si se enojan las *ladies* de la CUP.

Los odiosos ocho, una película construida siguiendo las pautas de una novela de Agatha Christie, me gustó aunque no logró enajenarme. *Malditos Bastardos*, *Pulp Fiction*, *Reservoir Dogs* o *Kill Bill*, todas estas películas, son obras maestras. Porque, sin querer ser un provocador, el primo Quentin es al cine lo que no es, por ejemplo, Isabel Coixet. Las películas del primero se van a con-

vertir en clásicos del cine como lo han sido *Los siete magníficos* o *Salvar al soldado Ryan*. Las de Coixet servirán, como mucho, para que los discípulos del doctor Estivill encuentren una receta natural para solucionar el insomnio.

Sanders durante su campaña como aspirante demócrata. AFP

3

BERNIE SANDERS. Los analistas políticos repiten hasta la saciedad que Hillary Clinton perdió las elecciones norteamericanas porque era una mala candidata. O, para resumirlo en cristiano, una política a la que los votantes veían como a una *pija* ide lo last! Tras los resultados electorales, la figura que emerge es Bernie Sanders, el candidato demócrata destrozado por el *establishment*.

Sanders es un *progre* de verdad. Siendo un pipiolo, participó en la marcha sobre Washington y, ya como congresista, ha sido crítico con la política exterior estadounidense y un claro defensor de la paridad salarial, la asistencia universal sanitaria, la lucha contra el cambio climático y un defensor de los derechos civiles.

Con un currículum así, los analistas dicen que muchos de los ciudadanos desahuciados que han votado a Trump hubieran dado su voto a Sanders. Quién sabe. De todas las conjeturas, lo que es irrefutable es que, de haber sido elegido Sanders, hubiera sido el candidato perfecto para un francotirador desalmado de la asociación del rifle.

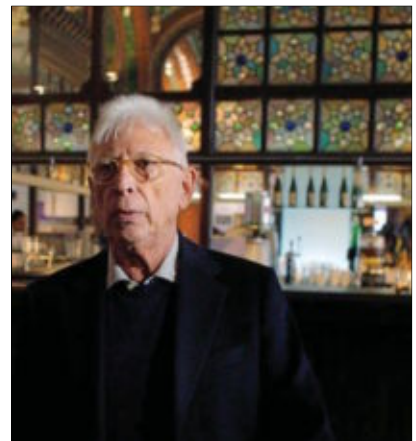
Donald Trump acompañado por su mujer Melania anteayer. YURI GRIPAS / AFP

4

SIJENA. ¿Existiría el contencioso entre la Comunidad de Aragón y la Generalitat de Catalunya por la devolución de los frescos al Real Monasterio de Sijena si no estuviera de por medio el proceso de soberanista? Lo dudo. El patrimonio cultural de Sijena está repartido por muchos museos de España, no solo se conservan frescos en el MNAC, y no ha habido ningún tipo de lucha judicial para reclamar lo que los aragoneses consideran como suyo.

La historia es ésta: un incendio malogró las pinturas del monasterio durante la Guerra Civil y la Generalitat de Catalunya las llevó a Barcelona para restaurarlas. Ubicadas en el MNAC desde 1940, en 1992, el conseller de Cultura Joan Guitart firmó un contrato con las monjas del monasterio para ceder indefinidamente los frescos al museo barcelonés. Una transacción que se produjo a cambio de un dinero que las monjas recibieron como agua de mayo.

Si las autoridades aragonesas tienen razón, los frescos y las reliquias de Sijena deberán volver a Huesca. Pero las de Barcelona, las de Madrid y las del Coscojo del Serrano.

Raimon en el Palau de la Música. ALEJANDRO GARCÍA / EFE

5

'AL VENT'. «Mejor dejar un buen recuerdo que ir deteriorándose y que la gente lo note», dijo Raimon tras anunciar que abandonaría los escenarios tras actuar en el Palau de la Música a principios de primavera de 2017. La retirada de Raimon es una crónica de un adiós anunciado. Quizás porque todo lo que tenía que decir ya lo ha dicho.

Raimon siempre ha sido un tipo solitario. Nunca ha pecado de altruismo y nunca se le ha visto dar su apoyo a los nuevos valores de la *cançó* catalana si no era para salir del paso de una pregunta incómoda para un hombre acostumbrado a vivir en su yo.

Dejé de conocer a Raimon el 18 de octubre de 2003. A pesar de los 13 años de alejamiento, lamento que se retire cuando parece estar en forma. Al menos, eso es lo que dicen sus incondicionales.

No tengo ni idea de si, tras su retiro, Raimon seguirá escribiendo canciones. Un músico es músico hasta que se muere. En mi modesta opinión, lo que debería hacer el cantante a lo largo de sus últimos años creativos es ganarse la simpatía de la gente del gremio.

► 11 Noviembre, 2016

Raimon actúa en el Gran Teatro de Elche antes de su retirada

■ G. M. /EFE

ELCHE. El cantautor de Xàtiva Raimon actúa esta noche en el Gran Teatro de Elche, a las 21.00, dentro de las que serán sus últimas actuaciones antes de retirarse de los escenarios, con doce recitales programados para el mes de mayo de 2017 en el Palau de la Música de Barcelona.

Así pues, el concierto de Elche será

una de las últimas oportunidades para ver a uno de los máximos exponentes de la Nova Cançó y un símbolo de la canción política y social en España durante el franquismo, con temas como 'Al vent', 'Diguem no' o 'Jo vinc d'un silenci'. Ha sido, además uno de los grandes recuperadores de poetas antiguos y contemporáneos en catalán.

Raimon ha decidido retirarse, a sus 75 años, «ahora» que se encuentra «bien de voz», porque quiere «dejar un buen recuerdo» y, como dicen los italianos, «finire in bellezza». El cantante ha asegurado que no volverá a subir a ningún escenario y probablemente tampoco grabará ningún otro disco de estudio porque compone «una canción cada dos o tres años» y no cree que la vida le regale el tiempo necesario para un nuevo álbum.

Estará acompañado en Elche por Miquel Blasco y Joan Urpinell (guitarras), Pau Domènech (clarinete) y Fernando Serena (contrabajo).

► 11 Noviembre, 2016

Juan Luis Cebrián (izquierda), Gerardo Pisarello, el consejero Santi Vila y el comisario de la muestra, Goyo Rodríguez, ayer. / J. SÁNCHEZ

EL PAÍS, 40 años de bicapitalidad periodística

CARLES GELI, **Barcelona**
“¿Tú ya te has puesto las gafas? Dicen que mejor sentado, pero se vive más de pie”, aconsejaba, impregnado aún por el espíritu periodístico, Juan Luis Cebrián, presidente del grupo PRISA, ante las gafas de realidad virtual que

muestran el trayecto de una noticia recogida por EL PAÍS desde que se produce el hecho hasta que llega a la mesilla del comedor de casa del lector, ya sea en papel, en una tableta o a través de un *smartphone*.

Las gafas, que permiten un en-

volvente y alucinante viaje al periodismo desde la sensación de encontrarse suspendido en la Estrella de la Muerte *starwarsiana*, es lo primero que se encuentra el visitante de la exposición que este diario ha organizado con motivo de sus 40 años de vida, los que

van desde esa realidad virtual a la primera edición en papel del 4 de mayo de 1976, un facsímil en edición limitada del cual podía conseguirse a la salida del Espai Endesa de Barcelona que acoge la muestra, comisariada por Goyo Rodríguez.

PASA A LA PÁGINA 8

► 11 Noviembre, 2016

El consejero de Cultura, Santi Vila, en la exposición. / J. S.

Más de 400 imágenes para fijar una época y un diario

VIENE DE LA PÁGINA 1

Ana Belén y Víctor Manuel, Almodóvar, Serrat, o el príncipe Felipe que hoy es Rey pasan, entre otros, en sucesivas imágenes suyas de todo ese periodo de manera rauda, marcando el inexorable paso del tiempo y dando un poco el pulso de la muestra: una decena de espacios que, en todos los soportes imaginables, intentan fijar cuatro décadas vertiginosas a partir, mayormente, de fotografías: 400 en total.

Así lo constataban Cebrián, junto al consejero de Cultura de la Generalitat, Santi Vila, o el primer teniente de alcalde del Consistorio barcelonés, Gerardo Pisarello, comentando la sucesión de momentos acaecidos en Cataluña: el presidente Tarradellas en la plaza de Sant Jaume tras su retorno del exilio, las victorias de Jordi Pujol o Pasqual Maragall, el auge del soberanismo, un Josep Maria Flotats frente al Teatro Nacional de Cataluña... "El hijo pródigo", se le escapó ante la visión del actor a un Vila que, frente a la imagen del poeta Jaime Gil de Biedma, preguntó a Cebrián: "¿También colaboró con vosotros?". "No solo eso: participaba en reuniones periódicas para comentar la situación catalana", le informó el entonces director del diario.

A ese grupo se añadió rauda Miquel Iceta, primer secretario del PSC. La evocación de imágenes y de décadas pretéritas distendió las reticencias habituales, lo que permitió a Vila lanzar al líder socialista: "Ni se te ocurra desearnos suerte a ninguno de los presentes", bromeando sobre sus últimas intervenciones animando a Pedro Sánchez y Hillary Clinton.

Imágenes sobre los inmigran-

tes en Melilla o el drama de los refugiados en Siracusa, el llanto —ya secos los ojos— de mujeres en Bosnia o las flores y las velas por la muerte de Michael Jackson decoraron los parlamentos que inició Pisarello, evocando el editorial que llevaba el primer ejemplar de 1982 salido de la delegación catalana del diario, recogiendo unas palabras de 1902 del poeta Joan Maragall. "Maragall hablaba de unos nuevos españoles deseosos de una opinión pública moderna, de la necesidad de renovar hábitos políticos... Hoy, en un mundo marcado por la incertidumbre, la sociedad nos exige renovar esas ideas de 1982", fijó, a la vez que animaba al periódico a seguir como "puente entre Cataluña y el resto de Espa-

ña sin que suponga sumisión de nadie".

"Nos animó e iluminó a crear esa edición catalana la consciencia de la bicapitalidad que tiene en todos los ámbitos España entre Madrid y Barcelona, ese diálogo bilateral", recordó Cebrián, que enlazó esa filosofía con la praxis: el diario se edita hoy en ocho países y cuatro lenguas distintas y tiene 17 millones de usuarios únicos en la Red, más de la mitad en América Latina: "Queremos servir a Cataluña desde esa concepción de la globalidad", dijo. Pero siempre a partir de "la independencia profesional: somos una empresa, no un partido político y nos guía el interés de nuestros lectores; queremos promover la unidad desde la diversidad y desde la confrontación democrática". Y, a rebufo de las últimas palabras del expresidente Obama, acabó: "Lo fundamental es la democracia. Pero esta no es solo votos: es el respeto a la ley y el reconocimiento a determinados valores y a las minorías".

Vila elogió el talante de un diario que rezuma "una democracia liberal moderna" y pidió a la cabecera que, "como ya hiciera en un momento fundacional como fue 1976, ayude a construir un nuevo pacto hoy, a conformar una mayor calidad democrática". Desde un diario que definió "siempre progresista y moderno". Sí, ese que va del papel de 1976 a las gafas virtuales de 2016.

Por la tarde se proyectó en el ámbito de la exposición el documental sobre el 23-F *El País, con la Constitución*, presentado por los periodistas del diario Milagros Pérez Oliva y Jacinto Antón. Tras el pase tuvo lugar un animado coloquio con el público.

Humor desde las antípodas

Metáfora del espíritu del diario, la inauguración congregó a una nutrida y plural representación cultural y política. Ello permitió ver departir con sosiego y humor gente tan distante en el espectro ideológico como el congresista por En Comú Podem Xavier Domènech con uno de los impulsores de Ciutadans y colaborador del diario, Francesc De Carreras; o al exconsejero de Interior, Ramon Espadaler; la edil de Ciudadanos Carina Mejías, el regidor del PP en el Consistorio, Santiago Rodríguez, y los directores generales del Liceo y del Palau de la Música, Roger Guasch y Joan Oller.

empresas

Mitsubishi Electric vuelve a patrocinar el ciclo de conciertos "El Primer Palau"

La compañía citó a la prensa especializada y a los medios de comunicación en el Palau de la Música Catalana para presentar la vigésima primera edición del ciclo de conciertos El Primer Palau que, por decimosexto año consecutivo, contará con el patrocinio de Mitsubishi Electric.

Este mes de octubre vuelve el ciclo de conciertos "El Primer Palau", patrocinado por Mitsubishi Electric. El concierto abre la edición 21ª de una temporada dedicada a la promoción de jóvenes intérpretes de música clásica, en la que más de 13 músicos de toda España podrán

debutar en la sala de conciertos del Palau de la Música. El acto contó con la presencia de Mariona Carulla, presidenta de la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana, Hiroaki Ashizawa, presidente de Mitsubishi Electric Europe, Sucursal España y Pedro Ruíz, director de

la división de Aire Acondicionado Mitsubishi Electric, Sucursal España. "El Primer Palau" está impulsado por la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música y es una realidad gracias al patrocinio de la multinacional. En este sentido, Mitsubishi Electric concede varios premios: el vencedor recibirá 6.000 euros y también otorgará 6.000 euros más que se repartirán, según el criterio del jurado, entre el segundo clasificado y los accésits. El ciclo "El Primer Palau" constará de cuatro conciertos, en octubre los días 6, 13 y 20 y el 3 de noviembre, y el Concierto de Clausura, que

se celebrará el miércoles 30 de noviembre. Este día se entregarán los galardones a los ganadores de la edición 2016, y debutarán en solitario los vencedores de la edición de 2015. La presentación concluyó con unas palabras de Hiroaki Ashizawa, con las que señaló que gracias a la recuperación económica en España y a la buena temperatura Mitsubishi Electric está teniendo un crecimiento importante hasta el día de hoy, a la vez que hizo especial hincapié en que "es un honor seguir patrocinando este ciclo de conciertos y esperamos seguir colaborando por mucho tiempo".

La nueva enfriadora Serie E protagonista del tour "Tecnología con la que puedes contar"

Mitsubishi Electric inició en septiembre a nivel nacional su tour "Tecnología con la que puedes contar", donde se presenta la nueva enfriadora Serie E. La gira visitará Málaga, Sevilla, Valencia, Alicante, A Coruña, Bilbao, Palma de Mallorca, Barcelona y finalizará el próximo 24 de noviembre en Madrid. En las presentaciones está presente la cúpula directiva de la compañía liderada por el presidente Sr. Ashizawa y por Pedro Ruíz, director general, que refuerzan en sus discursos la apuesta de Mitsubishi Electric por el agua. La primera presentación se realizó en Málaga, donde la compañía vuelve a tener oficina. El objetivo principal de la presentación es el lanzamiento oficial de las enfriadoras en el mercado español, mostrando

todas las prestaciones de la nueva Serie E con una novedosa puesta en escena que conecta mediante tecnología inalámbrica más de 100 teléfonos móviles equipados con gafas de realidad virtual junto con inmersiones en entornos 360°, compartiendo una misma experiencia interactiva de manera simultánea en toda la sala. La Serie E de Mitsubishi Electric es una gama de enfriadoras Aire-Agua, compactas y modulares de 90 kW hasta 540 kW, basadas en compresores Scroll Inverter de alta fiabilidad y máxima eficiencia, que ofrecen la solución más óptima en términos de eficiencia energética y de ahorro de espacio. Tienen dos compresores Scroll Inverter con dos circuitos frigoríficos independientes que permiten una modulación de

la potencia entre el 8% y el 100% de su capacidad, regulando a la perfección la producción según las necesidades de demanda, y obteniendo una eficiencia energética a cargas parciales de 5,46 (Eseer). Además, el diseño modular hace

posible una conexión lateral a través de un colector interno (único en el mercado), reduciendo el espacio necesario tanto de instalación como de servicio, lo que convierte a la Serie E en una gama de enfriadoras de referencia en el mercado.

▶ 12 Noviembre, 2016

DES DEL NOVEMBRE FINS AL MAIG

Festival Mil·lenni: de Simple Minds a Paco Ibáñez

▶ La 18a edició oferirà més de 50 actuacions de tots els estils

JULIÁN GARCÍA
BARCELONA

Amb pas distingit, sense estridències, el Festival Mil·lenni arriba a la seva edició número 18 consolidat com una de les grans cites de l'extensa, gairebé inabastable, temporada musical de Barcelona. El Mil·lenni va néixer un dia del 1999 com a celebració puntual del canvi de segle, com li agrada de recordar al seu director, Martín Pérez; i avui, a cavall entre el 2016 i el 2017, es disposa a oferir més de 50 concerts amb la varietat d'estils i, per descomptat, el bon gust com a senyes d'identitat inequívokes. En el cartell destaquen noms com Simple Minds, The Divine Comedy, Jarabe de Palo, Tony Hadley, Miguel Poveda, Skunk Anansie, Paco Ibáñez o Núria Graham. L'eclectisme a dojo.

L'edició 18a del Mil·lenni va començar a funcionar el dia 3 de novembre amb un selecte aperitiu:

L'eclectica cita

comptarà amb Tony Hadley, Skunk Anansie, The Divine Comedy i Miguel Poveda

L'actuació al Casino L'Aliança del Poblenou de la cantautora pop-folk soul Lianne La Havas. A falta de confirmar-se més d'una desena de concerts, el dilluns 14, a les 10.00 hores, es posaran a la venda les entrades del gruix del festival, que tindrà com a primera cita el dimarts 15 amb Gossos, que presentaran a la sala Barts el seu nou disc, *Zenit*, i que tancarà d'aquí sis mesos justos, el 20 maig del 2017, quan Jarabe de Palo visiti el Liceu amb l'espectacle *50 palos*.

El contingent pop-rock internacional estarà representat per atractius reclams. Tony Hadley, cantant de Spandau Ballet, visitarà el Palau de la Música (21 de novembre) per recuperar els himnes del grup neoromàntic i destapar la seva nova faceta de crooner. La banda rock anglesa Ocean Colour Scene celebrarà a la sala Apolo (1 de desembre) el 20è aniversari

del seu disc *Moseley Shoals*. I un altre clàssic dels 90, The Divine Comedy, presentarà al Palau (8 de febrer) *Foreverland*, mentre que Skunk Anansie passarà el 13 de febrer per Razzmatazz amb el seu primer disc en quatre anys, *Anarchytecture*.

RETORN DE NOUVELLE VAGUE // Un altre retorn, en aquest cas després de sis llargs anys de silenci, serà el de la refinada banda francesa Nouvelle Vague, que estrenarà a la sala Barts (3 de març) *I could be happy*. Dins d'aquesta línia selecta, destacarà el concert de Pink Martini a l'Auditori del Fòrum (9 d'abril), amb el seu nou disc, *Je dis oui!* I el 30 d'abril, Simple Minds visitarà l'Auditori en la gira de presentació del seu nou disc, *Acoustic*, on reinterpreten els seus clàssics en inusual clau acústica. A més de fer-ho per Lianne La Havas, la nòmina d'artistes internacionals emergents estarà encapçalada pel cantant britànic soul-folk Michael Kiwanuka que presentarà l'aplaudit *Love & hate* a Bikini (16 de novembre).

El pop i rock català tindrà el seu espai destacat en el cartell de la 18a edició. Juntament amb Gossos, el Mil·lenni comptarà amb les actuacions d'Enric Montefusco (Casino L'Aliança, 14 de desembre) i de Núria Graham (El Molino, 21 de desembre). Maika Makovski, per la seva part, visitarà el Casino L'Aliança (23 de març), en companyia del Quartet Brossa.

ARTISTES ESPANYOLS // El festival també tindrà una potent representació d'artistes espanyols: Niña Pastori (Teatre Victòria, 16 i 17 de gener), Chambao (Palau de la Música, 3 de febrer), Corizonas (Apolo, 17 de febrer), Rosana (Palau, 6 de març), India Martínez (Palau, 18 de març), Diego Martín (Apolo, 30 de març), Revólver (Auditori, 2 d'abril) i Vanesa Martín (Liceu, 15 de maig).

No faltaran, és clar, noms ja emblemàtics del festival: Miguel Poveda (Liceu, 4 de desembre), Ara Malikian (Palau, 27 i 29 de desembre), Carlos Núñez (Palau, 30 de desembre), Paco Ibáñez (Palau, en una data encara per concretar del gener), Adamo (Palau, 1 de febrer) i Goran Bregovic (Palau, 4 d'abril), entre molts d'altres. ==

Skunk Anansie.

The Divine Comedy.

Simple Minds.

Paco Ibáñez.

India Martínez.

► 12 Noviembre, 2016

Jarabe de Palo, Simple Minds, Adamo y Pink Martini, estrellas en 18 Festival del Mil·lenni

L.R. - Barcelona

El retorno a los escenarios de Jarabe de Palo, tras la enfermedad de Pau Donés, es uno de los eventos destacados del 18 Festival del Mil·lenni, que del 15 de noviembre al 20 de mayo del próximo año también traerá a Barcelona a Simple Minds, Adamo, Paco Ibáñez, Pink Martini, Skunk Anansie o Tony Hadley.

El director del festival, Martín Pérez, presentó ayer la programación, en la que sobresalen, asimismo, The Divine Comedy, Miguel Poveda, Rosana, Niña Pastori, Vanesa Martín, India Martínez, Enric Montefusco, Ara Malikian o Gossos, en una edición que calificó como la «más potente» celebrada hasta ahora y la «más ecléctica». En estos momentos ya hay 41 conciertos confirmados y

en los próximos días se darán a conocer varios más, con lo que se llegará a los 54, que se ofrecerán en catorce salas diferentes de la ciudad, desde El Molino y el Palau Sant Jordi, sin olvidar el Gran Teatre del Liceu, el Auditori, la iglesia del Pi o el Palau de la Música.

Con un presupuesto que roza los dos millones de euros, el Mil·lenni acogerá la actuación de otros artistas como Lianne La

Havas, Ocean Colour Scene, Jain, Núria Graham, Michael Kiwanuka, Chambao, Antilopez, Carlos Núñez, Goran Bregovic, Tamikrest, Corizonas, Maika Makovski y Stefano Palatchi. Otros cantantes y bandas confirmados son Charlie Cunningham, Lucky Chops, Hija de la Luna, Nouvelle Vague, Diego Martín y Revólver.

Para Pérez, es «una noticia maravillosa» el regreso de Donés, tras

superar un cáncer, con un espectáculo «50 palos» que ofrecerá en el Liceu el 20 de mayo. Está previsto que repase su repertorio más conocido en sus veinte años de carrera, pero interpretando a piano y voz. Pérez agradeció a Donés que «tras una larga travesía salga al escenario con nosotros».

En declaraciones a Efe, tampoco dejó pasar que el festival congregue a veteranos como Adamo, «un cantante que cada vez que viene vende todas las entradas, puesto que varias generaciones se han enamorado con sus canciones».

► 12 Novembre, 2016

De Poveda a The Divine Comedy, el Mil·lenni de tothom

El festival llança 50 concerts i suma El Molino i L'Aliança als seus escenaris

SALVADOR LLOPART
 Barcelona

Serán una cinquantena de concerts, 41 d'ells confirmats. En els pròxims dies es donaran a conèixer els altres nou concerts que completaran la programació del festival Mil·lenni, que arriba a la seva edició número 18. Serán, doncs, sis mesos d'esdeveniments musicals a Barcelona. Des d'aquest mateix mes de novembre fins al maig, en una mena d'esdeveniment musical permanent fins que comencin els concerts d'estiu.

Els intèrprets també són d'allò més variats. Provenints de tot tipus d'estils i per a tots els gustos. Entre ells, hi haurà Simple Minds, Pink Martini, The Divine Comedy, Miguel Poveda, Adamo, Nouvelle Vague, Vanesa Martín o Revolver.

El Festival Mil·lenni és una proposta eclèctica, com eclèc-

tics seran els diferents escenaris que acolliran aquestes actuacions. Des del Gran Teatre del Liceu, L'Auditori i el Palau de la Música a altres sales com Razzmatazz, Apolo, Bikini i Barts, escenaris ja utilitzats pel festival en anteriors edicions i

MIL·LENNI SOLIDARI

"Doneu rellevància a aquesta iniciativa", va demanar Martín Pérez als mitjans. "És important". El director del Festival Mil·lenni es refereix a la seva col·laboració amb Música en Vena (MeV), la música que cura. Molts dels artistes del certamen s'acostaran, abans o després del seu concert, als diferents hospitals de Barcelona per cantar als pacients.

► 12 Novembre, 2016

CRISTINA GALLEGO / ARCHIVO

Màgic Neal Hannon. El líder de The Divine Comedy en una imatge del darrer festival Vida de Vilanova i la Geltrú. El grup nord-irlandès és entre el mig centenar d'artistes que inclou l'eclectic cartell del Festival Mil·lenni. Com a actuacions imminents hi ha anunciades la de Gossos (dia 15) i Tony Hadley, líder de Spandau Ballet (21).

als quals aquest any s'uneixen El Molino i el Casino L'Aliança. "Volem que cada artista tingui l'escenari més adequat, en el qual se senti millor i més còmode. L'eclecticisme del Festival Mil·lenni comença per les mateixes sales", va dir ahir Martin Pérez, director de l'esdeveniment, que va començar la presentació del festival amb un sentit –"emocionant i inevitable", va dir– record per a Leonard Cohen, una de les seves tres referències musicals essencials, va remarcar, juntament amb Moustaki i Paco Ibáñez.

Per descomptat, Paco Ibáñez actuarà al festival, al Palau de la Música, en una data encara per determinar. El Mil·lenni acollirà també un concert de Jarabe de Palo amb un Pau Donés ja recuperat al capdavant de la formació. L'esdeveniment, carregat d'emotivitat, tindrà lloc el 20 del maig del 2017 al Liceu. El grup Gossos es presentaran el pròxim 15 de novembre a la Sala Barts. I Tony Hadley, el que va ser cantant de Spandau Ballet, ho farà el pròxim 21 de novembre al Palau.

En el terreny del flamenc, Miguel Poveda es presentarà al Liceu el 4 de desembre, i Niña Pastori oferirà dues dates: el 16 i el 17 de gener, al teatre Victòria, ja l'any 2017. L'embogit violí d'Ara Malikian –que va acudir a la presentació d'ahir, com els components de Gossos– tindrà el seu moment el 27 i el 29 de desembre vinents al Palau. Les entrades per a una desena de concerts ja estan a la venda al web del festival, on figura el programa complet. La resta d'entrades es posaran a la venda diàlluns vinent, 14 de novembre, a partir de les deu del matí.●

12 Noviembre, 2016

CULTURA | ESPECTACLES

P34-36

Cohen, al festival de Benicàssim del juliol de l'any 2008 ■ DIEGO TUSON (AFP)

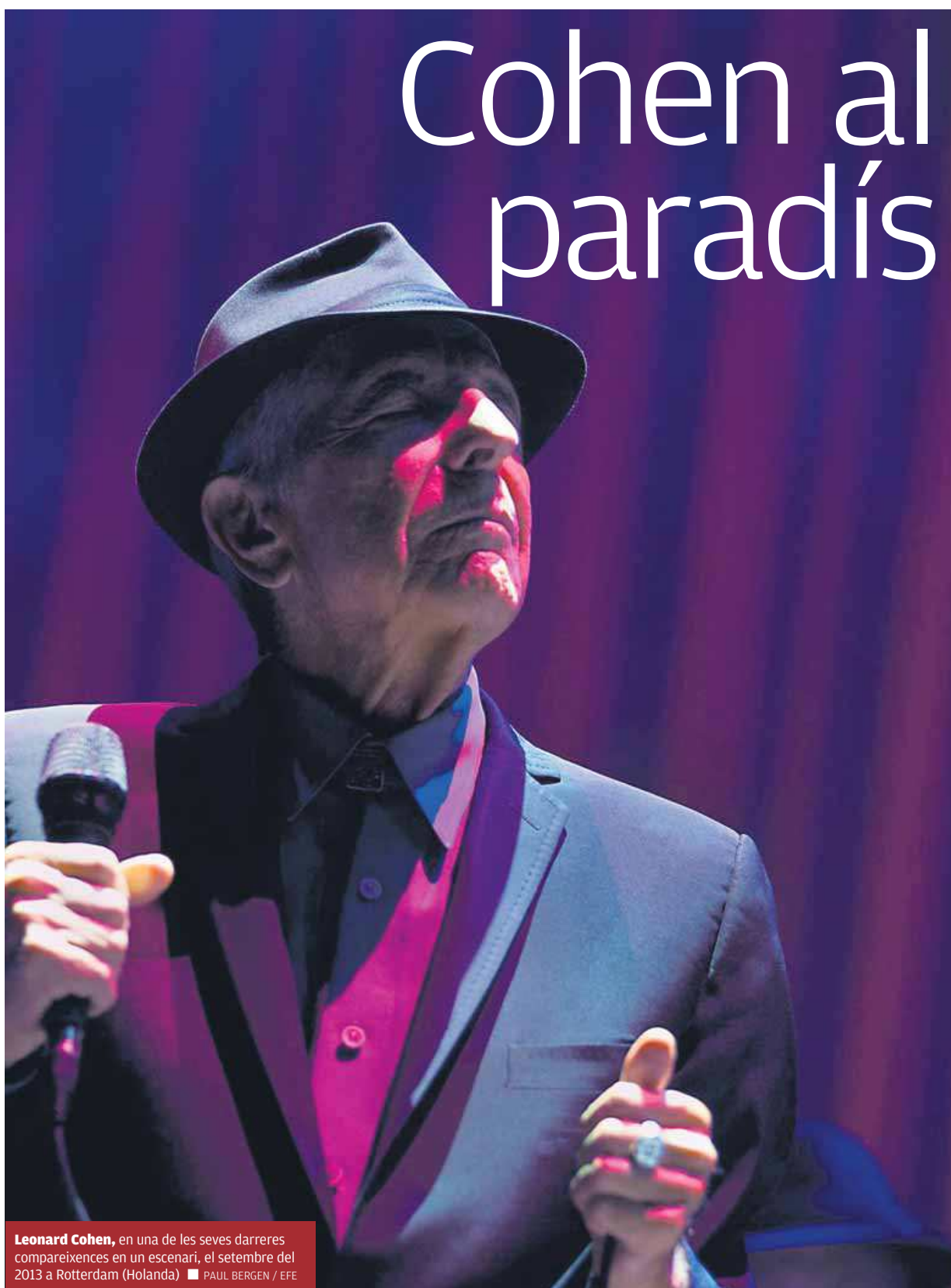
Una llegenda que s'apaga

El cantant i poeta canadenc Leonard Cohen mor als 82 anys

▶ 12 Novembre, 2016

Cultura i Espectacles

Adéu a Leonard Cohen (1934-2016)

Cohen al paradís

La llum s'ha apagat. Dilluns va deixar-nos, als 82 anys, un dels darrers grans poetes de la música del segle XX: el canadenc Leonard Cohen

David Castillo
BARCELONA

Fa menys d'un mes Leonard Cohen va declarar obertament al periodista de *The New Yorker*, que l'entrevistava a propòsit de la sortida del seu catorzè disc d'estudi, *You want it Darker*, que estava "preparat per morir". Afegia que no tornaria a sortir de gira pels problemes de salut, i que segurament no podria acabar els poemes i cançons guardats en una capsa. Deia que esperava "un gran canvi per la proximitat de la mort" i que el traspàs no resultés massa incòmode, "només això".

Tot plegat més revelador que profètic perquè des del seu retorn a la carretera —després que la seva assessora financera l'arruïnés—, el veterà escriptor i músic canadenc havia produït gairebé més, i havia realitzat més concerts, que en totes les dècades anteriors. Les lletres de Cohen són perfectes perquè han estat allisades amb el ribot del temps i les idees. No és un inspirat, que seu i ja li brollen les paraules, no. Ha estat un artesà i, després, un gran intèrpret en el moment de mostrar-ho. Això prové dels seus orígens en els cercles poètics on es va iniciar: cada poema era una batalla campal i els mestres eren escoltats o rebatuts amb devoció apassionada. Just al contrari d'ara, on tot va a la velocitat de l'infantilisme i la banalitat.

Leonard Cohen, en una de les seves darreres compareixences en un escenari, el setembre del 2013 a Rotterdam (Holanda) ■ PAUL BERGEN / EFE

▶ 12 Novembre, 2016

L'APUNT

Paraules de lent i llarg recorregut

Jaume Vidal

Sense que s'hagin explicat les causes de la mort, en els últims vídeos, on sortia amb els seus fills, se'l veia significativament fràgil. El cavaller amb barret i corbata, amb els seus vestits impecables, semblava l'avi de l'edat que exactament tenia, ja no aquell vell seductor, que va batejar un dels poemaris i un dels discos amb l'explícit *Memories d'un faldiller*, el 1978 —conservo l'edició de Visor amb una mossegada a la tapa del darrere d'un gos petaner del barri a qui anomenàvem Tristonet. També amb la firma tremolosa de Cohen de fa un grapat d'anys, que, quan em va preguntar pel forat de la contracoberta, vaig ser incapaç de confessar-li-ho.

Nascut el 1934 a Montreal, Quebec, en una família de la petita burgesia i d'ascendència jueva lituana, que havia emigrat a causa del pogrom, el pare de Leonard Cohen era propietari d'una botiga de roba, i va morir quan el nen només tenia nou anys. D'ell va heretar, però, el gust per vestir bé, com un *gentleman* enmig de tota la confusió i histerisme de les tendències del seu temps. Actiu investigador del llenguatge, va entrar en els conflictes cercles literaris i el seu primer llibre de poemes, *Let Us Compare Mythologies*, va aparèixer el 1956, cinc anys després de matricular-se a la universitat. El 1961, *The Spice Box of Earth* seria el detonant definitiu a la seva obra literària i precedent del viatge a Grècia, on s'instal·laria a l'illa d'Hydra, on va escriure *Flowers for Hitler* el 1964, i les novel·les *The Favorite Game* (1963) i *Bells perdidos* (1966, traduïda al català per Angle el 2002). A l'illa grega coneixeria l'eterna Marianne Ihlen, que estava casada amb un novel·lista noruec, i amb qui es diu que van canviar les parelles. La relació entre Leonard i Marianne va durar gairebé una dècada. El 1985 va explicar: "Quan vaig arribar a Grècia em vaig trobar càlid per pri-

No puc dir que Leonard Cohen fos millor poeta que músic, com darrerament es diu. El meu coneixement limitat de l'idioma m'ho impedeix. Però sí que estic convençut que les paraules de les seves cançons, a banda de la seva significació, tenen un valor poètic per la manera com Cohen les arrossegava. Els feia fer un recorregut lent amb una entonació que per ella matei-

xa era un poema, la plàstica de la sonoritat dels mots, a la qual, lògicament, s'afegia la de la melodia. Un resultat ple d'atmosfera de cançons com *Susanna*. Sí, en català, la versió de Toti Soler que vam cantar ple-gats xirucaires i contraculturals, anant a Ribes de Freser, en vagons de Renfe on, més que cantar, murmuràvem les seves cançons.

L'últim disc: 'You want it Darker'

Quan li van preguntar sobre el premi Nobel a Bob Dylan, el vell poeta va dir que era com si "li haguessin posat una medalla a l'Everest per ser la muntanya més alta". Anys abans, Dylan havia dit que Cohen era el núm. 1. El nou disc, publicat el 21 d'octubre, n'és un testimoni fefaent.

El viatge musical de Cohen ha durat mig segle, des de la versió de 'Suzanne' de Judy Collins

mer cop a la vida. Recordo que em vaig tornar al sol en una roca durant els primers quinze dies sense fer-hi res, sentint simplement com es desfeia el gel que havia cristal·litzat als meus ossos durant molts hiverns canadencs." L'amor per la cultura mediterrània i la seva vinculació s'ha mantingut al llarg de la seva obra, així com la predilecció per alguns instruments —no hem d'oblidar el llaüt, la bandúrria i les guitarres espanyoles de Javier Mas, que l'acompanyen des del seu retorn als escenaris després del desastre de la inversora. També cal accentuar la referència de Federico García Lorca —la seva filla gran es diu Lorca i va signar interessants col·laboracions amb el malaguanyat geni flamenc Enrique Morente—: "Vaig estudiar els poetes angle-

sos i vaig conèixer bé la seva obra, però no vaig saber trobar la seva veu. Només quan vaig llegir les obres de Lorca, fins i tot traduïdes, vaig entendre que hi havia una veu. No la vaig copiar perquè no vaig gosar fer-ho, però ell em va permetre trobar una veu, localitzar-la, és a dir, trobar un jo, un jo que no és fix, un jo que lluita sobre la seva mateixa existència."

El 1966 i paral·lelament a la seva emergent obra literària, viatja a Nova York rumb a Nashville on pretén continuar la seva experiència *country* dels anys universitaris, però topa amb la revolució de Dylan, Baez i companyia i s'alia amb Judy Collins, que popularitza la cèlebre *Suzanne*. A la ciutat farà amistat, així mateix, amb Lou Reed —que va declarar la seva admiració per la novel·la *Bells perdidos*— i Andy Warhol a la Factory.

El viatge musical ha durat mig segle, en què la poesia s'ha circumscrit a les elaborades lletres dels seus catorze discos d'estudi, amb temes per tots coneguts, també al renaixement obligat, quan va firmar el 2001 al disc *Ten New Songs* la cançó *Alexandra Leaving*, un homenatge al poema *Els déus abandonen Antoni*, de Cavafis, enmig de desenes de temes magistrals, com els nou que apareixen al seu últim treball, *You want it Darker*, un comiat tan commovedor com el que va signar David Bowie fa uns mesos. Aquesta aventura, que s'endinsa a les nostres vides, no se separa mai dels himnes *Sisters of Mercy*, *So long Marianne*, *Bird on the Wire*, *Chelsea Hotel* i tants altres. No oblidaré l'anecdota que hi havia darrere del primer disc que em vaig comprar, uns èxits del 1976. Sobre un dels meus temes predilectes, *Famous Blue Raincoat*, va explicar que l'impermeable blau li van robar al pis de Marianne de Nova York. Esperem que, com titulava un dels seus llibres, no sigui un paràsit del paradís. Segur que no, n'estic convençut. ■

L'autor de 'Suzanne' va oferir vuit recitals a Catalunya entre el 1974 i el 2012

Quan ell va ser el nostre home

Guillem Vidal
 BARCELONA

Cohen, deixant ja entreveure un final pròxim, admetia davant del públic del Sant Jordi, ara fa quatre anys, que no sabia "quan ens tornariem a veure". I no ens vam tornar a veure més. Quedava, però, una relació amb Catalunya prou constant i duradora, reflectida en els vuit recitals que va oferir-hi entre el 1974 i el 2012 (tots a Barcelona menys un a Cap Roig, l'estiu del 2009) i un ambiciós espectacle d'homenatge orquestrat pel seu gran estudiós a Catalunya, Alberto Manzano: *Acords amb Leonard Cohen*, amb participació, entre altres, de Toti Soler, Gerard Quintana, Duquende, Jackson Browne i John Cale. Inevitable, d'altra banda, no fer referència, quan es parla de la connexió entre el poeta i Catalunya, a l'adaptació de *Suzanne* signada per Josep Maria Andreu, que Toti Soler va incloure a *Liebesied* (1972), i a la participació del multiinstrumentista aragonès, establert a Catalunya, Javier Mas en totes les gires de Cohen des del 2009. "Era extraordinari, un savi, molt treballador i amb un sentit de l'humor intel·ligentíssim", deia ahir Mas a l'agència Efe. "Tenia fama de ser de pressiu, però són romanços: et mories de riure, amb ell."

Cohen va debutar a

Leonard Cohen, l'any 1980 al Palau d'Esports, en el segon dels seus vuit concerts a Catalunya ■ FERRAN SENDRA / ARXIU

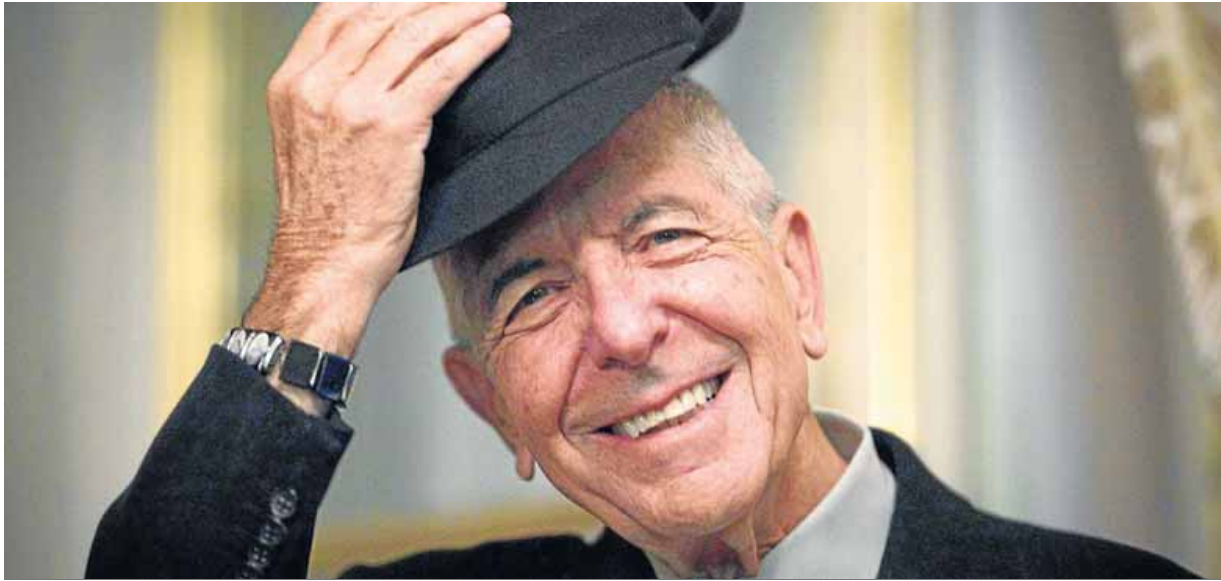
Catalunya amb dos recitals al Palau de la Música l'octubre del 1974. Recitals, com tots els que va oferir al país, que es van allargar quasi tres hores i en els quals el quebequès presentava l'imponent *New skin for the old ceremony*, el disc de *Chelsea Hotel #2*. El nombrós públic que hi va assistir va fer que les tres següents visites fossin ja al Palau d'Esports, on va cantar el novembre del 1980 i, després que el *tour* de *Various positions* (1985) passés de llarg, en dues altres ocasions: el 1988 (presentant *I'm your man*, un disc amb el qual la seva veu va adquirir nous matisos) i el 1993 amb *The future* sota el braç, mesos abans de convertir-se en el monjo Jikan i recloure's en un

centre Zen.

Quan, ja en ple segle XXI, Cohen va tornar als escenaris, ho va fer amb un gran interès per part del públic jove, com es va fer palès en un concert seu al Festival de Benicàssim l'any 2008. L'estiu següent va actuar en un festival, el de Cap Roig, que ja havia estat a punt de dur-lo l'any anterior i al Palau Sant Jordi en dues ocasions: el dia que complia 75 anys (21 de setembre del 2009) i tres anys després. Cohen, amb el sentit de l'humor que apuntava Mas, va marxar de l'escenari —com solia fer en aquella època— fent saltirons mentre l'interior de 12.000 persones no s'havia refet (com, de fet, mai no es refarà) dels versos de *Hallelujah*. ■

Adéu a Leonard Cohen (1934-2016)

Leonard Cohen a París, el gener del 2012 ■ JOEL SAGET / AFP

Leonard Cohen va debutar, quan ja tenia 33 anys, amb un disc totèmic i va publicar la seva última obra fa tot just tres setmanes

Una torre de cançons

Guillem Vidal
 BARCELONA

Amb l'única excepció de la dècada dels noranta (durant la qual només va publicar, el 1992, l'inquietant *The future*), Leonard Cohen va anar gravant discos regularment, amb un llistó qualitatiu que mai no va baixar del notable i una producció especialment fructífera en l'últim lustre: tres àlbums d'estudi des del 2012 incloent-hi el tot just sortit del forn *You want it darker*, un disc que Cohen va gravar gràcies a la insistència del seu fill Adam i que arrossega una aura de testament que el fa fàcilment comparable al *Blackstar* de David Bowie.

Cohen (mort dilluns per causes no divulgades encara) va ser un artista més de cançons que de discos, la qual cosa no treu que *Songs of Leonard Cohen* (el seu debut l'any 1967, quan ja tenia 33 anys i havia publicat, sense fortuna, dues novel·les i quatre poemaris) sigui una peça fonamental per entendre la cançó d'autor dels anys seixanta o que *I'm your man*, del 1988,

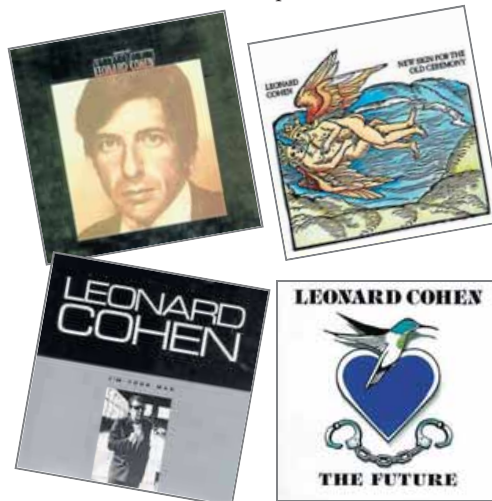
entre absorbents i enigmàtiques atmosferes *synth-pop*, contingui algunes de les combinacions de veu masculina i veu femenina més aclaparadores de la història.

Songs of Leonard Cohen, un d'aquells discos de l'època gràcies als quals pop i literatura estan una mica més a prop, conté quatre cançons que molts cantautors donarien un braç per haver escrit: *Suzanne*, *Sisters of mercy*, *Hey that's no way to say goodbye* i *So long*, *Marianne*, una cançó dedicada a qui va ser musa seva a l'illa grega d'Hidra i a qui, el juliol passat, poc abans de morir ella, es va adreçar mitjançant una carta colpidora: "Bé, Marianne, ha arribat aquest moment en què som realment vells i els nostres cossos s'estan desintegrant i penso que et seguiré ben aviat."

En Cohen la paraula s'imposava quasi sempre a la música. Tenia una veu que disparava versos que es clavaven tant a l'ànima com al cos. Però alguns discos del quebequès, no obstant això, tenen una estètica poderosa més enllà del text. Després de

Songs from a room (1969, amb perles com *Bird on the wire*), *Songs of love and hate* (1971, amb *Famous blue raincoat*) i *New skin for the old ceremony* (1974, i en el qual donava tota mena de detalls de la seva re-

hotel, el produïa Phil Spector (aquell va ser l'única vegada que Cohen es va posar en mans d'un productor estrella) i ens advertia que, a Leonard Cohen, caldria tenir-lo en compte més enllà de les paraules.

lació amb Janis Joplin al Chelsea Hotel novaiorquès, Cohen va fer amb *Death of a ladies man* (1977) un gir estètic tan desconcertant com fascinant. El disc, sense himnes clars però amb joies com ara *Paper thin*

Various Positions (1985), amb Jennifer Warnes inaugurant el destacat rol femení que, des d'aleshores, tindrien les obres de Cohen, és el disc de *Hallelujah*, una cançó que, gràcies a la versió

descomunal que en va fer nou anys més tard Jeff Buckley, el donaria a conèixer a tota una nova generació. És possible, d'altra banda, que els sintetitzadors de *First we take Manhattan* no hagin aguantat estoicament el pas dels temps, però *I'm your man* (1988), amb l'entrada en escena d'una altra veu de referència (Sharon Robinson), perdura com una de les obres més significatives del poeta, amb *Everybody knows* i una peça de la qual Enrique Morente faria una altra històrica versió: *Take this waltz*.

L'exploració d'atmosferes al mateix temps que de les possibilitats de la seva veu profunda perduraria a *The future* (1992), un disc que ens alertava dels signes dels temps ("he vist el futur, germà, i és un assassinat") i després del qual Cohen ja no tornaria a gravar fins a l'any 2001. *Old ideas* (2012), sobretot *Popular problems* (2014) i *You want it darker* (2016) configuren finalment l'últim capítol d'una de les històries més brillants de la cançó i la poesia dels últims 50 anys. ■

Mirador

Imma Merino

La comesa d'un poeta

No sabia dir, o no sé recordar prou bé, si la versió de *Suzanne* cantada en català per Toti Soler, que vaig escoltar una vegada i altra durant un període de la meua adolescència com a part del disc *Liebeslied*, em va dur a Leonard Cohen o si la descoberta va ser simultània. En tot cas, com potser ho ha estat per altres, *Suzanne* és per mi una cançó iniciàtica en el món d'un cantant (o, de fet, d'un poeta que, com va dir ell mateix, va posar-se a cantar per sobreviure millor) que em va seduir amb una veu greu portadora d'una profunditat que no ha deixat d'obrir una escletxa en la banalitat dominant. Sí, un poeta amb la consciència que la poesia ve d'un lloc que ningú no controla i que ningú no conquereix.

La seva poètica, on palpitien els dissenys del cos i de l'espiritualitat sense contradicció, em va provocar des del primer moment una estranyesa que perdurava. Des del primer moment en què creuava els camins en barca de Susanna i de Jesús, que veu ofegar-se com un home solitari per deixar-nos el seu clam. Des d'aleshores m'han acompanyat el seu comiat a Marianne, la seva evocació distant de Janis Joplin a l'hotel Chelsea amb aquell llampec en què la cantant celebra que són lletjos, però tenen la música, o l'últim vals a Viena inspirat en García Lorca. Fins arribar a l'últim disc definitivament malenconiós, *You want it darker*, amb el pes de l'amor perdut i del temps que ha fugit. Tanmateix, en l'obscuritat, Cohen continua amb la mateixa comesa, que és la dels poetes, que és la de *Suzanne*, que "ens ensenya a veure les coses que no hauríem sabut veure entremig d'escombraries". Com a poeta ens ha ensenyat a veure'n i en una de les últimes cançons, *Steer Your Way*, ens mena a dirigir el propi camí per elevar-nos per damunt de les podridures.

► 14 Noviembre, 2016

Málaga en la música y en la voz

Crítica

ORQUESTA FILARMÓNICA DE MÁLAGA ★★★★☆

Zarzuela y ópera de inspiración española.
Intérpretes: Berna Perles, soprano.
Director: Santiago Serrate. **Repertorio:** Primera parte, obras de Verdi. Segunda parte obras de zarzuela. **Lugar:** Gran Teatro Falla. 12.11.2016. **Aforo:** 3/4.

Jesús Sánchez-Ferragut

La primera de las ya tradicionales actuaciones de las cuatro grandes orquestas de Andalucía en el Festival de Música Española de Cádiz, corrió a cargo de la Filarmónica de Málaga, conducida para la ocasión por el Director Santiago Serrate, quien se hizo cargo de esta orquesta malagueña que va en continua progresión año tras año, como hemos podido comprobar los que seguimos asiduamente este importante Festival de Música Española, que tras sus catorce años de ininterrumpido funcionamiento, ha sido y es fiel testigo del crecimiento de la orquesta malagueña.

La programación del concierto sufrió una modificación casi sobre la marcha, no pudiendo actuar la soprano Irina Lévián, que fue sustituida por Berna Perles, soprano malagueña, recientemente ganadora del primer premio del Certamen Nuevas Voces Ciudad de Sevilla. Berna tuvo que adaptarse de sopetón a

FITO CARRETO

Un momento de la actuación de la Filarmónica de Málaga.

un programa pensado para otra voz, aunque lo respetó en gran medida, con algunas variaciones, sobre todo en la primera parte donde decidió cantar dos arias de *La Traviata*, *Addio del Passato* y *E estrano*, respetando con ello el sentido original del programa, que giraba sobre Verdi para la primera parte y la zarzuela para la segunda parte del programa.

El porqué de Verdi en un festival de música española viene justificado por la afición del maestro de Parma a algunos escritores españoles, como el chi-

clanero Antonio García Gutiérrez, o el cordobés Ángel de Saavedra, en cuyas obras teatrales se inspiró para dar vida a tres importantísimas óperas suyas: *Il Trovatore*, *Simón Boccanegra* y *La Forza del destino*.

La soprano malagueña es hoy una de las cantantes andaluzas que más suenan en el panorama operístico y de zarzuela de nuestra comunidad, tras obtener varios premios y haber interpretado papeles de relevancia en auditorios como La Maestranza de Sevilla, el Auditorio Nacional de Madrid o el Palau

de la música catalana de Barcelona. Berna estuvo correcta en la primera parte del concierto, donde destacó su interpretación del *Pace, pace Dio mio de La Forza del destino*. Ya en la segunda parte del programa, interpretó con mucha más soltura y decisión el programa de zarzuela, donde nos regaló una deliciosa interpretación de *La canción del olvido* de José Serrano. El reconocimiento del público vino cuando interpretó *De España vengo* de la zarzuela *El niño judío* de Pablo Luna. El programa de mano acabó con la pete-

nera *Tres horas antes del día* de la zarzuela *La Marchenera* de Federico Moreno-Torroba, donde a mi modo de ver le falló un poco la dicción. Sin embargo se volvió a hacer con el público del Gran Teatro Falla a la hora de los bises, con una estupenda interpretación de las *Carceleras* de la zarzuela *Las hijas del Zebedeo* de Ruperto Chapí. Los amantes y seguidores del Festival tendremos la ocasión de escuchar de nuevo a Berna Perles en concierto el próximo jueves 24 en la Sala Unicaja, en un recital lírico que se promete interesantísimo, donde la podremos ver interpretar a Mozart, Gounod y Puccini entre otros.

Por su parte, La Filarmónica de Málaga dio testimonio en es-

La Filarmónica de Málaga dio testimonio de gozar de buena salud musical

te 14 Festival de gozar de buena salud musical, habiendo sabido acompañar correctamente a la soprano solista, pese al cambio de programa, y haciendo gala de una gran versatilidad al abordar en un mismo concierto desde la sinfonía *Luisa Miller* de Verdi a pasajes de zarzuela como *El tambor de granaderos* o *El intermedio de la Leyenda del beso*, piezas que ejecutaron brillantemente. Es de destacar la estupenda cuerda que posee actualmente la orquesta malagueña, y que lució bajo la batuta del entusiasta Director Santiago Serrate.

▶ 14 Novembre, 2016

ENTREVISTA

ESTEBAN LINÉS
 Madrid

El pianista dominicà Michel Camilo i el guitarrista andalús Tomatito formen una parella artística que intermitentment uneixen força, esperit i art. La publicació al 2000 de l'àlbum *Spain* va ser un esdeveniment que es va acabar convertint en una fita del maridatge del jazz llatí i la màgia flamenca. La relació ha continuat fins al present als escenaris, mentre que discogràficament va tenir un segon capítol amb *Spain again* (2006), i ara, amb *Spain forever* (Universal), es tanca la trilogia. Molt lligats des de sempre al Festival de Jazz de Barcelona (de fet, és on van oferir el seu primer recital conjunt formal el novembre de 1997), aquest divendres estrenen la seva flamant obra al Palau de la Música (21 hores).

Quan van començar, fa gairebé vint anys, sabien que això seria una trilogia?

Tomatito: Tot va anar funcionant sol. Quan vam treure el primer àlbum, l'impacte va ser gran amb el piano acompanyant a la guitarra i viceversa, i la gent va dir que a més d'interessant era una cosa nova i divertida. El segon ja va ser com una cosa obligada pel públic, i ara, amb el tercer, doncs el mateix.

Camilo: Després de deu anys de silenci, i cada un amb el nostre món en què ens va bastant bé, tampoc no es tractava que quan ens cridaven de festivals de guitarra i de jazz no tinguéssim musicalment res de nou. I és que el públic ja gairebé plorava perquè volia sentir coses noves.

T.: Calia fer un projecte nou. I el que hem fet ara es pot resumir amb les paraules *pau* i *amor*, perquè ja toca a la vida.

Els ha sortit una obra més melòdica, més pausada, oi?

C.: Hi ha una clara motivació per haver-nos enfocat cap a aquest repertori, i és que hem volgut fer una cosa bonica perquè ens fa la sensació que el món necessita ara mateix aquell tipus de coses enmig de tant conflicte, guerra, matança i fam. Som en el segle XXI, per Déu!, i la humanitat sembla que encara no hagi après a avenir-se amb si mateixa. I sí, hem volgut fer una cosa més romàntica...

T.: Però quan a ell li surt la vena, el piano treu foc, i la meua guitarra ni t'ho imagines.

C.: Sí, hi ha força, però alhora hi ha delicadesa, subtilitat, i sobre tot, molt d'amor.

Quins músics podem tro-

Tomatito i Michel Camilo fotografiats recentment a Madrid

“El que volem és que el públic leviti amb nosaltres”

Michel Camilo i Tomatito, que actuen al Festival de Jazz de Barcelona

bar darrere d'aquesta obra?

T.: La gran diferència amb els dos anteriors és que aquest disc l'han fet dos artistes, instrumentistes o com vulguis dir-nos. Vull dir que al meu món saben que sóc un guitarrista flamenc amb potència, força, que sóc el primer a dir que sí, i que ens ha sortit una cosa molt diferent.

C.: La diferència que hi ha és la sorpresa, això de fer pau i amor juntament amb l'altre.

T.: És que molts temes han sortit a l'estudi. Jo li deia “Va, fem unes buleries o unes rumbes”, però no ens va sortir això de cap manera, però sí, en canvi, i més fàcilment, idees per a un tema com ara *Cinema paradiso*.

C.: De fet, la idea de fer un àlbum així va néixer al Festival d'Ischia de l'any passat. Erem al camerino i Tomatito va començar a tocar acords de *Cinema paradiso*,

que es va haver d'aprendre quan va participar al Festival d'Almeria de Curtmetratges. El cas és que per allà també hi havia el trompetista Paolo Fresu i va començar a acompanyar-lo, i es va produir un moment tan màgic, tan gloriós, que vam pensar que el nostre nou disc havia d'anar per aquí, com si fos una banda sonora.

No ha quedat sonorament allunyat de manera evident del flamenc, per exemple?

T.: A mesura que el fèiem m'agradava com estava quedant, net, amb cor, i tots sabeu que el que és bonic agrada a tothom. Si un tema et surt bonic ja no li pots fer més coses. I sobre això que sona poc a flamenc discrepo totalment, perquè estic convençut que a la gent molt o poc melòmana, però que li agradi la música, no pot dir això, perquè aquesta

música la toca un flamenc amb pulsació flamenca. Jo toco aquests temes així perquè surten de mi i això no podria fer-ho un altre músic, ni tan sols Pat Metheny o McLaughlin, perquè no són flamencs, encara que siguin uns virtuoses com una casa de pagès.

Vull dir que el públic, acostumat al seu jazz-flamenc anterior, potser queda sorprès.

C.: Sempre és arriscat, però si no fas coses amb risc, doncs val més no fer-les, no? A més, un ha d'obrir el seu territori. Mira jo, si m'hagués quedat en el que teòricament és el meu àmbit hauria estat *salsero* o *merengüero*, però en canvi vaig entrar en el món del jazz, en Broadway, en la música de pel·lícules i discos i concrets amb aquest senyor. Això és la vida.

T.: Jo no hi veig cap risc. Fer un

disc de jazz i flamenc com ara *Spain*, per exemple, per a què, si ja ho hem fet? Ara n'hem creat un de diferent perquè era el que ens demanava el cos. Una cosa ben diferent és fer un concert o una gira, perquè les gires també es componen de girar per les músiques nostres que ja tenim, i per això, si hem de tocar també *Spain*, doncs ho farem, i si volen festa, n'hi haurà, només faltaria.

MICHEL CAMILO

“Musicalment, si no fas coses amb risc, val més no fer-les; això és la vida”

TOMATITO

“El que volem amb el disc és anar al Palau tots dos sols i sonar com una simfònica”

Què tenen en comú aquesta trilogia?

C.: Surt la paraula *Spain* perquè va ser el que ens va unir ja fa vint anys. A més és una composició amb un evident valor simbòlic per als jazzistes i els flamencs, perquè va constituir un d'aquells experiments afortunats que va funcionar d'unir aquestes dues músiques i fer aquest mestissatge.

T.: I *Spain* també significa la guitarra flamenca. Amb tots els meus respectes, per què creus que Chick Corea posa *Spain* a aquell tema: per Espanya, per la sardana o per la muñeira? L'hi posa pel flamenc. Falla per què fa l'*Amor brujo*? Pel flamenc. Albéniz per què fa *El Albicín*? Pel flamenc. Debussy, pel mateix.

C.: És per aquest motiu que hem gravat un tema de Chick a cada àlbum, per aquest vincle, per una idea de continuïtat que cada disc no era independent de l'anterior.

Què creieu que transmet *Spain forever*?

T.: En la meua opinió personal, en primer lloc amor i després benestar.

C.: L'amor i tots els matisos de l'amor, com ara el dolor, la necessitat de la passió... La meua intenció quan fem un concert és que no només levitem Tomatito i jo, sinó que el públic ho faci amb nosaltres.

T.: El que volem amb aquest disc és anar al Palau de la Música nosaltres dos sols i sonar com una simfònica. Aquest és el repte.●

► 14 Novembre, 2016

CRÍTICA DE JAZZ

Una llegenda molt viva

Michel Legrand Trio

Lloc i data: Palau de la Música (11/XI/2016). Festival de Jazz de Barcelona

RAMON SÚRIO

El 48è Voll-Damm Festival Internacional de Jazz de Barcelona va qualificar l'actuació de Michel Legrand d'esdeveniment històric, pe-

rò la visita de l'insigne pianista i compositor francès va congrega tan sols mitja entrada. Tot i això, no li va faltar l'escalfor d'un públic que va assaborir especialment els rescats de les seves immortals bandes sonores, servides entre altres temes de tipus més jazzístic. En format de trio, al costat d'una sincronitzada secció rítmica formada per François Laizéau (bateria) i Pierre Bousaguet (contrabaix), es va esplaia

amb el seu piano amb una rapidesa i una eloqüència que no semblaven propies d'un home de 84 anys. Potser la memòria li falla, però la tècnica i el virtuosisme continuen vius, bullen amb el do de la imaginació.

Va començar amb *Ray blues*, que va escriure per a Ray Charles, i amb una tessitura jazzística es va deixar anar amb un gran sentit del swing, accelerant i alentint el tempo com volia, fent filigranes amb la mà dreta abans d'afirmar, per si hi hagués algun dubte, que el jazz és el temple de la improvisació. Per reafirmar-ho va recordar Miles Davis amb *Dingo lament*, i com que no hi havia

trompeta, va fer la seva línia amb la veu, en clau scat. Tot i que no fos el mateix, es va agrair l'esforç.

La nostàlgia va aflorar amb la romàntica balada de *Les demoiselles de Rochefort*, el lirisme que el va fer cèlebre. Un altre moment destacat va ser l'evocadora tristesa que va desprendre la revisió de la banda sonora de *Verano del 42*, abans de demostrar la connexió del jazz amb la música clàssica amb una fuga. El seu domini de la tècnica és equiparable a l'autoritat que li atorga haver-se fet amb els més grans. Per això es va permetre una lliçó d'història imitant en un popurrí la manera

de tocar de grans pianistes, des d'Art Tatum, Duke Ellington, Erroll Garner, George Shearing, Dave Brubeck, Fats Domino i fins a Oscar Peterson i Count Basie.

Als bisos no podien faltar *Els paraigües de Cherbourg*, que van convertir la malenconia original en espurnejant i lluminosa primer i després en una mena de tango sense desvirtuar la preciosa melodia. Tampoc es van oblidar de *Les moulins de mon coeur*. Van preservar la cadència original i es van endinsar en el terreny del swing fins a completar un concert rodó d'una llegenda que és molt viva. ●

MÚSICA

James Rhodes: «Hay que democratizar la música clásica y cambiar sus rituales»

EFE / BARCELONA

El pianista James Rhodes tiene varias pequeñas revoluciones en marcha, según dice él mismo; por un lado quiere cambiar los rituales de la música clásica para acabar con «la apropiación» que de ella ha hecho la elite, y por otro, «romper el silencio» de las personas que, como él, han sufrido abusos sexuales. Dos temas que aparentemente no tienen nada que ver, pero que James Rhodes ha unido en una vida, la suya,

en la que la música fue la redención de su desgraciada infancia. Rhodes se dio a conocer en España con su libro autobiográfico «Instrumental. Memorias de música, medicina y locura», en el que explicaba los abusos sexuales que sufrió desde los seis hasta los once años y cómo la música le ayudó a salir de una adolescencia y una juventud con intentos de suicidio y drogas.

Su primer concierto en Barcelona fue en el festival Sónar, algo muy poco habitual para un pianista que

El pianista James Rhodes. / EFE

interpreta a los clásicos, y hoy, cinco meses después, vuelve a la capital catalana para tocar en la Sala Barts, donde ha agotado las localidades, circunstancia que ha animado a los organizadores del Festival de Jazz de Barcelona a anunciar

una segunda fecha para el próximo mes de febrero, esta vez en el Palau de la Música. Primero un festival de música electrónica, después una sala de pop-rock y finalmente el templo barcelonés de la música clásica, «una extraña progresión», ha

reconocido el músico británico, de 41 años, en una entrevista a Efe.

Aunque salirse de la norma es algo habitual en él, que se considera un «outsider de la música clásica» y no cree que ese calificativo sea peyorativo. «La elite se ha apropiado de la música clásica y quiere que sea sólo suya, pero eso tiene que cambiar», advierte el pianista. «Las cosas no pueden seguir como hace cincuenta años. Hay que abrir las puertas y dejar que la gente entre, que la música clásica se democratice. Para ello hay que cambiar los rituales. No pasa nada por cambiar los rituales, todo puede cambiar porque lo único importante es la música», añade con firmeza. Fiel a esta filosofía, sus conciertos «nunca son impersonales ni académicos». Rhodes sube al escenario vestido con tejanos y zapatillas y habla con el público tanto como toca.

Gran joc de Legrand

CRÒNICA El pianista va oferir un recital enèrgic i emotiu al Palau

JORDI BIANCIOTTO
BARCELONA

Michel Legrand hauria pogut encaminat els seus passos musicals a consagrar-se com a brillant pianista de jazz, però el seu instint per crear composicions de memorables melodies el va dirigir cap al paisatge de fantasia de les bandes sonores per al cinema. Millor per a tothom, perquè les seves cançons segueixen presents, per sempre, i qualsevol les pot reviuire ja sigui des del jazz o des de qualsevol altre enfocament. Com fa ell mateix, que continua passant-s'ho bomba jugant en públic amb les seves suggerents evolutions harmòniques.

El músic parisenc, de 84 anys, va debutar a Barcelona, al Palau (Festival Internacional de Jazz), després de més de 60 anys de carrera, que es diu ràpid. Doncs ja era hora. «La primera vegada que vaig estar a Espanya va ser a Santiago, fa 30 anys», va recordar abans de posar-se a tocar, dirigint-se al públic en francès, com va fer tota la nit. I en un tres i no res

el vam tenir conversant, somrient, en el llenguatge del jazz, «el paradís de la improvisació», amb Pierre Boussaguet (contrabaix) i François Laizeau (bateria), i evocant vells amiguets com Ray Charles i Miles Davis, de qui va rescatar una agitada cita a la banda sonora de *Dingo*, que van cuinar a mitges i que va ser, el 1991, l'obra pòstuma del trompetista. Lla-

El músic parisenc va debutar a Barcelona després de més de 60 anys de carrera, que es diu ràpid

vors Legrand va cantar amb veu fràgil però plena de vida.

Legrand amb swing, recurrent el teclat amb una barreja de classicisme europeu i sentit del ritme afroamericà, i Legrand sentimental i evocador en les grans peces per a pel·lícules que va recuperar bussejant

en la història: *Les senyoretes de Rocherfort*, de la pel·lícula del seu cineasta fetitxe Jacques Demy, el captivador leitmotiv melòdic d'*Estiu del 42* i aquell *What are you doing the rest of your life?*, de *The happy ending* (Amb els ulls tancats), embolcallant de melancolia el Palau.

PARTITURES DAURADES // Vam veure el músic disfrutant d'aquestes partitures daurades i repartint joc amb els seus músics en rodes d'improvisacions. Girant de sobte el cap i somrient al públic després d'un solo vertiginós com si hagués fet una entremaliadura, i jugant amb la peça central d'*Els paraigües de Cherbourg*: primer amb els seus contorns originals, després amb swing, i acostant-se a la bossa nova, i prenent forma de tango. Lluïnt una altra peça de capçalera, *The windmills of your mind*, i tornant a Cherbourg per acomiadar-se de nosaltres xiuxiuejant l'última estrofa de la cançó, de quan els amants es diuen adéu a peu d'andana en l'escena final del film. Va ser tot un plaer, senyor Legrand. ≡

▶ 13 Novembre, 2016

Mirador

Xavier Roca

James Rhodes, clàssics amb samarreta

Un concert de música clàssica amb un públic majoritàriament *hipster* i amb cerques a la platea? Potser aquest paisatge resultaria sorprenent en el cas de la majoria d'interprets, però no en el de James Rhodes. El pianista britànic mostra unes maneres més pròpies d'una estrella del pop que del rígid i solemne estereotip del concertista clàssic i, si fa uns mesos es va

presentar al Sónar, dijous va actuar al Festival de Jazz de Barcelona, a la sala Barts.

Ell mateix va justificar la seva presència a l'inici del concert recordant la vinculació amb la música clàssica de Chick Corea, Oscar Peterson i Nina Simone, "que es va dedicar a la música gràcies a Bach". Va ser la primera de les seves nombroses interaccions d'un públic –segurament poc ha-

bitual del Palau de la Música o L'Auditori– atret, en bona mesura, per la popularitat assolida per Rhodes arran de la publicació del seu llibre autobiogràfic *Instrumental*. El pianista ha esdevingut un cert *hype* cultural arran d'aquestes memòries on descriu –amb un to tan colpidor com proveït d'un paradoxal sentit de l'humor– les seqüeles psicològiques i físiques que li ha deixat el

fet d'haver estat víctima d'abusos sexuals en la seva infantesa. De passada, a *Instrumental* no estalvia crítiques a l'elitisme del món de la música clàssica, i el concert va ser una demostració de la seva manera d'apropar l'obra de compositors com ara Bach, Chopin, Beethoven, Rakhmàninov –el nom del qual té tatuat en ciríl·lic–, Gluck i Puccini. Amb el seu aspecte de tímid

nerd setciències, amb ulleres de pasta, texans i una samarreta de màniga llarga dedicada a Chopin, Rhodes es va ficar els espectadors a la butxaca des del primer moment amb les seves anècdotes sobre els músics, les seves apassionades explicacions sobre el perquè de cada peça, les seves bromes i mostres de complicitat que van incloure un sonor "Fuck Trump!".

Art

TERESA SESÉ

CASAS I COMPANYIA. En els últims compasos de l'any Casas arriba al Museu de Maricel, de Sitges, l'exposició més destacada de la commemoració del 250è aniversari de l'artista. Es tracta de *Ramon Casas, la modernitat anhelada*, una mostra que presenta l'obra de Casas amb relació a la d'altres artistes (Pablo Picasso, Toulouse-Lautrec, Carolus-Duran, John Singer Sargent, Santiago Rusiñol, Joaquín Sorolla i Joaquim Torres García, entre d'altres), un joc de miralls a través del qual es poden visualitzar les influències, analogies i interessos comuns que hi va haver entre el pintor i alguns dels seus coetanis.

MUSEU DE MARICEL. SITGES. DEL 16/XI AL 19/II

PICASSO, UN OKUPA EN EL ROMÀNIC. Quan, poc abans de la inauguració oficial, el 1934, Picasso va visitar les sales de romànic del flamant MNAC, acompanyat de Joaquim Folch i Torres, el pintor va ex-

clamar: "Això m'agrada". Tenia 53 anys, però aquelles pintures, que li semblaven tan modernes, li havien interessat des de la joventut. Gairebé un segle després el museu català el convida a retrobar-se amb els frescos de l'església de Sant Climent de Taüll que tant el van impactar aleshores, per a una exposició que explorarà, in situ, la relació conceptual de l'obra del malagueny amb l'art romànic. La mostra ha estat organitzada en col·laboració amb el Museu Picasso de París.

MNAC. DEL 17/XI AL 26/II

EL BOSC BLANC DE PLENSA. Encara recent la notícia de la cessió a Barcelona de l'escultura *Carmel*, ubicada al costat del Palau de la Música, Jaume Plensa presenta a la galeria Senda *El bosc blanc*, un conjunt d'escultures de rostres de noies joves que l'artista esculpeix en un motllo de fusta i més tard passa a bronze i cobreix amb una pàtina blanca.

GALERIA SENDA. BARCELONA. A PARTIR DEL 17/XI

▶ 12 Novembre, 2016

El 'hit parade' de Michael Nyman

CRÒNICA El pianista recorre les seves partitures de pel·lícules pel 40è aniversari de la seva banda

JORDI BIANCIOTTO
BARCELONA

Michael Nyman va aconseguir dècades enrere el prodigi de convertir una música assentada en el rigor acadèmic i amb ambició exploradora, al voltant del minimalisme, en un producte d'èxit pop. Fa molt que el compositor britànic gira sobre si mateix, però pel 40è aniversari de la seva Michael Nyman Band el vam tenir dijous al Palau recorrent els seus *greatest hits* amb precisió matemàtica, fidel als seus rituals de sempre.

¿Aroma de *déjà vu*? Tractant-se de Nyman, és una sensació familiar: les seves bandes sonores, sobretot per a Peter Greenaway, constitueixen els pilars dels seus concerts des de fa dècades, i la novetat és que les exposa per ordre cronològic, garantint la immersió completa i convidant a disfrutar de la progressió. Així va ser en aquesta cita del Voll-Damm Festival Internacional de Jazz de Barcelona, que Nyman i els 11 acompanyants de la seva banda, quatre violins, sis metalls i un baix elèctric, van emprendre, sense gaires preàmbuls, i estalviant-se cites als seus primers treballs dels anys 70, amb la victoriosa severitat de *Chasing sheep is best left to shepherds*, d'*El contrato del dibujante* (1982).

BELLES INQUIETANT // No tota la nit va seguir l'ordre temporal, hi va haver alguna alteració potser destinada a construir una seqüència ajustada a les conveniències del directe, a la modulació de la tensió pròpia d'un concert, però, a grans trets, hi va haver els grans blocs temàtics associats a les mateixes bandes sonores. La cerimoniosa parsimònia de *Time lapse*, de Zoo, amb el seu amenaçant bucle de metalls in crescendo, quatre moviments de les *Water dances* d'*El beso* i les frondoses cites a *Els llibres de Prospero*, construccions belles i inquietants, *hits* postmoderns que conserven la seva esplendor.

El pas dels 80 als 90 va ser l'edat

daurada de Nyman en popularitat, i per tant van sonar les estacions de *Conspiración de mujeres*, apuntant a un bis en què Nyman va brindar en solitari la delicada partitura d'*El piano* (1993), de Jane Campion. L'últim gran hit d'una carrera que va acostar a les masses una idea d'avantguarda. ≡

FERRAN SENDRA

▶▶ Michael Nyman, la nit del dijous, al Palau de la Música.

MACBA. GELATINA DURA

Preguntes al poble espanyol per un americà ignorant

Francesc Torres, 1991

10. ¿Per què el nacionalisme és un substitut tan eficaç del buit creat arran de la debacle del socialisme?

Aquest és un projecte de l'artista Francesc Torres publicat per primera vegada el 1991 i que forma part de l'exposició *Gelatina Dura. Històries escamotejades* del Macba. EL PERIÓDICO publicarà les 35 preguntes originals i les 11 proposades per l'artista per a aquest 2016. El lector pot respondre via Twitter amb el hashtag #GelatinaDuraTorres

Rosario, en el Palau de la Música con 'Gloria a ti'

Rosario Flores actúa el 17 de noviembre en el Palau de la Música de Barcelona y el 19 en Girona para presentar su nuevo trabajo 'Gloria a ti'. En su álbum hay un tema de su hermano Antonio, seis canciones compuestas por la propia artista y algunas colaboraciones importantes

► 11 Novembre, 2016

LA BORSA O LA VIDA

DEMÀ
Albert Om

Xavier Bosch

Periodisme, en defensa pròpia

Avui, onze de novembre, no és, només, el dia del sorteig dels onze milions d'euros de l'ONCE. Passaran més coses. Una de molt pertinent, al Palau Macaya de Barcelona, serà el Congrés de Periodistes de Catalunya, que se celebrarà durant tota la jornada. Una bona ocasió per reflexionar a fons sobre com informem i el lloc oportú per redefinir l'ofici en temps de xarxes socials, de l'obsessió pels clics i de la banalització de continguts, que contribueix, potser, a la progressiva estupidització de tots plegats. Després del resultat de la victòria de Trump i de veure amb quina facilitat s'ha atribuït als mitjans de comunicació una complicitat amb el populisme creixent, serà una bona ocasió per reivindicar el periodisme, tal com va fer Esther Vera, la nostra directora, en la festa dels sis anys de l'ARA al Palau de la Música: només a través del sentit crític tin-

Loretta Napoleoni va visitar *Els matins*. PERE TORDERA

drem credibilitat. Loretta Napoleoni, analista, periodista i economista, explicava ahir a *Els matins de TV3* que la premsa europea i bona part de la nord-americana, escoltant les idees i el llenguatge políticament incorrecte que utilitzava Donald Trump, es va posar al costat de Hillary Clinton, com si aquest home fos un empesat. Total, que guanya Trump i sembla que la culpa sigui de la democràcia, dels periodistes i de les empreses de sondejos. Proposo que amb la democràcia hi fem poca broma (perquè no veig un sistema menys dolent), i que els enquestadors només cobrin en funció del grau d'encert entre els seus pronòstics i els resultats finals. I el periodisme? Parlem-ne tant com calgui, debatem, fem autocrítica i recordem, per damunt de tot, que nosaltres també som, com els polítics, *civil servants*. Hem vingut a explicar les coses que passen, no les que ens agradaria que passessin.

► 11 Noviembre, 2016

Mireia Fornells y Joan Miquel Hernández forman este grupo musical.

PIANISTAS A CUATRO MANOS

Nexus Piano Dúo actúa en el Auditorio de la Fundación Cajacírculo (c/ Julio Sáez de la Hoya), a las 20.15 horas

Las palabras 'Cuatro manos y un solo espíritu', podrían muy bien definir el pianismo exquisito de Mireia Fornells y Joan Miquel Hernández, que configuran desde hace ya una década el Nexus Piano Duo, una de las formaciones más activas y solicitadas de la música de cámara actual.

En paralelo a una brillante carrera pianística por separado, deciden abordar la música para dúo de pianos tras coincidir en las aulas del Conser-

vatorio 'Rimsky-Korsakov' de San Petersburgo con el catedrático Leonid Sintsev y durante sus estudios de postgrado.

Sus propuestas incluyen obras maestras del repertorio para esta formación, haciendo especial referencia a la música contemporánea de González de la Rubia, Mom-pou, Montsalvatge y Soler, entre otros, con el estreno de diferentes obras que les han sido dedicadas.

Su gran actividad concertística les ha llevado a

ofrecer numerosos recitales en las más importantes salas del país como L'Auditori de Barcelona, la Fundación Juan March y el Palau de la Música Catalana, así como diversas giras por Europa -Francia, Grecia, Italia, Rusia y Suiza. El dúo ha sido laureado en los mejores concursos estatales e internacionales. Sus cuidadas interpretaciones, siempre vibrantes, han obtenido un éxito absoluto por parte del público y de la crítica especializada.

«Els diners són com els fems, només tenen valor si s'escampen»

FRANCISCO LUZÓN Un banquer malalt

DAVID GARCÍA MATEU
BARCELONA

Francisco Luzón (El Cañavate, Conca, 1948) va ser un dels pesos pesants de la banca espanyola. Un dels homes més poderosos del país. El seu currículum fa venir vertigen: president del Banc Exterior d'Espanya i d'Argentaria, número dos del Santander amb Emilio Botín, impulsor de la mateixa entitat en terres llatinoamericanes... I ara, malalt d'esclerosi lateral amiotròfica, la malaltia popularment coneguda com a ELA. Totes les seves respostes en l'entrevista les reproduïm un altaveu connectat per *bluetooth* a una aplicació per a telèfon mòbil.

—¿La seva filosofia de vida ha canviat des que li van diagnosticar ELA?

—Sóc el mateix de sempre però amb una altra visió. La malaltia ha sigut el detonant d'una reflexió profunda sobre mi mateix i sobre la vida. Vull ser com he sigut fins ara, amb la meua personalitat i caràcter, i no el que la malaltia faci de mi.

—Però el ritme de vida deu ser diferent.

—Quan em van diagnosticar ELA vaig donar moltes voltes a què havia de fer i a què no havia de fer. Vaig decidir seguir sent jo mateix, em resisteixo a ser una persona inactiva. Que et diagnostiquin ELA implica la suma d'una por i un dolor profund intern; una temptació de negar-se en la foscor.

—Vostè, en canvi, no es rendeix, ¿els amics l'acompanyen?

—Alguns. La malaltia fa por fins i tot

als amics. És realment molt dura per a tothom i respecte que alguns s'estimin més no ser a prop meu, perquè els fa mal. Tot i així, estic content pels que estan amb mi. [Després d'anys], em sorprèn gratament que molts hagin tornat amb mi.

—¿Fins i tot l'acompanyen al Santiago Bernabéu per veure els partits?

—Sí. ¿I saps com em diuen? Aita. Des que la meua filla era petita la portava a veure els partits del Reial Madrid i com que pare en basc és *aita*, doncs tots els abonats que s'asseuen al meu voltant també em diuen així.

—Ara que ja no pot celebrar els gols de viva veu, ¿com ho fa?

—Em fan abraçades. Les emocions les expresse amb cançons. [De sobte sona l'himne commemoratiu del Reial Madrid per la seva desena Copa d'Europa mentre somriu].

—¿Sempre ha sigut un melòman?

—I amant de les havaneres [apunta la seva dona, que l'acompanya]. Com passa en el cas del futbol, amb l'ELA també ens hem d'unir per ser més forts i guanyar d'aquesta manera la nostra Champions particular. Les lluites disperses no serveixen absolutament de res, som pocs i escampats; jo el que vull és unir el mig milió de malalts per millorar la seva qualitat i dignitat de vida.

—D'aquí ve la Fundació Luzón.

—Aquesta proposta està sent molt ben rebuda i ja hi ha tres països de Llatinoamèrica que volen posar-la en marxa. Si bé primer volem desenvolupar-la a Espanya, la medici-

► Francisco Luzón, ahir, a l'hotel Mandarin de Barcelona.

«Sóc el mateix de sempre, però la malaltia m'ha fet reflexionar molt sobre mi i sobre la vida»

na és universal. La investigació ha de ser global i per això pujaré al carro de deu centres internacionals de referència.

—Dels 65 milions d'euros que va rebre de jubilació, n'hi van quedar 32 de nets. ¿Quants en dedicarà a la fundació?

—Hi posarà prou diners perquè la fundació funcioni durant els primers quatre o cinc anys de vida [respon la seva dona]. La fundació no serà patrimonial, sinó que s'encara cap a la gestió. Volem aconseguir una atenció clínica assistencial de suport als malalts i a les seves famílies; coordinar les diferents institucions sanitàries; relacionar les associacions de pacients i coordinar el mapa d'investigació a Espanya per evitar duplicitats.

—¿I avui què faran per aconseguir-ho?

—Tenim una agenda bastant atapeïda amb visites a l'Hospital de Bellvitge i reunions amb els comitès d'investigació.

—¿No vol descansar? [La seva dona contesta per ell]

—No... no vol descansar... aquesta mateixa nit hem llegit que hi ha un concert de Michael Nyman al Palau

de la Música i la veritat és que a tots dos ens agrada molt, però qualsevol l'hi proposa... Té una hiperactivitat permanent.

—Per cert, ¿quant de temps fa que estan casats?

—Ja fa sis anys, tres d'ells amb l'esclerosi lateral amiotròfica [continua la seva dona]. Però ell manté tota la seva tenacitat i la seva entrega. Els signes de la malaltia només s'han evidenciat ara. Si que és cert que a poca poc va anar perdent la veu i que des de fa un any parla a través de l'aplicació per al mòbil i l'altaveu. Però té un avantatge: tot queda registrat [diu ell per l'app mentre es parteix de riure].

Al finalitzar l'entrevista es fon en una abraçada amb tothom, i l'última cosa que reproduïm el seu fred altaveu com a comiat és...

—«Els diners són com els fems, només tenen valor si s'escampen». ≡

+ concerts

Divendres, 11

HINDS *Indie rock*

No havien publicat més que un parell de singles que aquestes madrilenyes ja eren una sensació internacionalment. Expectatives refermades amb el seu àlbum de debut, 'Leave Me Alone' (2016). APOLO. NOU DE LA RAMBLA, 113. PREU: 10€ ANTICIPADA, 12€ A LA TAQUILLA. HORA: 20H.

● Ticketea.com

MICHEL LEGRAND TRIO *Jazz*

Compositor de més de 300 bandes sonores, col·laborador de figures com, entre d'altres, Miles Davis, John Coltrane, Ray Charles, Diana Ross i Björk, el compositor i pianista francès debuta (per fi) al Festival de Jazz de Barcelona. PALAU DE LA MÚSICA CATALANA. PALAU DE LA MÚSICA, 4-6. PREU: ENTRE 22 I 54€. HORA: 21H. **DESCOMPTE.**

● Proticketing.com/theproject

Dissabte, 12

DAYMÉ AROCENA *Son, soul, jazz*

Descrita com la combinació perfecta d'Aretha Franklin i Celia Cruz, Daymé Arocena és l'última gran sorpresa que ens regala l'illa caribenya. CONSERVATORI DEL LICEU. NOU DE LA RAMBLA, 88. PREU: 30€ PREU ÚNIC. HORA: 20.30H.

12% DE DESCOMPTE (PACK TARDOR/NADAL).

● Proticketing.com/theproject

XENIA RUBINOS *Indie pop*

Com una Björk de sang llatina, Rubinos retorna per donar a conèixer el seu nou llarg, 'Black Terry Cat' (2016), fascinant collage amb retalls d'electrònica i música tradicional cubana. SIDECAR. PLAÇA REIAL, 7. PREU: 12€ ANTICIPADA, 15€ A TAQUILLA. HORA: 22H. ● Ticketea.com

Diumenge, 13

COEUR DE PIRATE *Indie pop*

'Roses' és la tercera obra d'estudi de Coeur de Pirate, cantautora canadenc en les mateixes coordenades de Charlotte Gainsbourg, Ariane Moffatt i Andrea Lindsay. BIKINI. AV. DIAGONAL, 547. PREU: 20€ PREU ÚNIC. HORA: 21H. ● Ticketmaster.es

MARK OLSON & RUBÉN POZO

Indie rock, americana

El Festival Acròbates reuneix sobre l'escenari el qui va ser un dels motors creatius de Jayhawks, Mark Olson, amb el 50 per cent de Pereza, Rubén Pozo. SALAMANDRA. AV. DEL CARRILET, 301. PREU: 12€ ANTICIPADA, 15€ A TAQUILLA. HORA: 22.30H. ● Ticketea.com

SOPA DE CABRA *Rock*

Després de passar per Londres, Barcelona i Madrid, els emblemes del rock català finalitzen la seva peculiar gira amb un concert extraordinari a L'Auditori. L'AUDITORI. LEPANT, 150. PREU: ENTRE 35 I 40€. HORA: 21.30H. **DESCOMPTES.**
● Koobin.com

Dilluns, 14

ADAM GREEN *Indie folk, indie pop*
'Aladdin' (2016) és l'última extragant genialitat d'Adam Green: una pel·lícula de 30 minuts protagonitzada i dirigida per ell mateix per a la qual també ha escrit la banda sonora. BARTS. AV. PARALLEL, 62. PREU: ENTRE 15 I 18€. HORA: 21H.
● Proticketing.com/barts

Dimarts, 15

NIKKI HILL *Rock*
Gòspel volcànic, l'àlbum de debut de 'Heavy Hearts, Hard Fists' (2015) és un cant de fe per a fidels del rock de garatge i el R&B més explosiu. LA [2]. NOU DE LA RAMBLA, 111. PREU: 15€ ANTICIPADA, 18€ A TAQUILLA. HORA: 20.30H. ● Sala-apolo.com

Dimecres, 16

DHAIFER YOUSSEF *World music, jazz*
La proposta de Youssef eclipsa per la conjunció de la música sufí amb el jazz que va descobrir clandestinament. BARTS. AV. PARALLEL, 62. PREU: ENTRE 20 I 38€. HORA: 21H.
● Proticketing.com

DUB INC *Mestissatge*

'So What' és el nou àlbum de Dub Inc., banda capital del mestissatge

francès. APOLO. NOU DE LA RAMBLA, 113. PREU: 18€ ANTICIPADA, 21€ A LA TAQUILLA. HORA: 20H. ● Ticketea.com

GIRL BAND *Indie pop*

En la mateixa categoria que sorollosos companys de gremi com METZ o Cloud Nothings, els irlandesos Girl Band van irrompre en escena amb un artefacte sonor de l'ona expansiva de 'Holding Hands with Jamie' (2015). LA [2]. NOU DE LA RAMBLA, 111. PREU: 17€ ANTICIPADA, 22€ A TAQUILLA. HORA: 20H.
● Sala-apolo.com

WHITE LIES *Indie pop*

Els londinencs acaben de publicar el seu quart elapè, 'Friends' (2016), melodies fosques i intenses per a seguidors de bandes com Joy Division, The Cure o Interpol. RAZZMATAZZ. ALMOGÀVERS, 122. PREU: 27€ PREU ÚNIC. HORA: 21H. ● Ticketmaster.es

Dijous, 17

THE CAT EMPIRE *Mestissatge*

Els australians presenten el seu darrer treball d'estudi, 'Rising with the Sun' (2016). RAZZMATAZZ. ALMOGÀVERS, 122. PREU: 35€ ANTICIPADA, 35€ A LA TAQUILLA. HORA: 21H.
● Ticketea.com

ROSARIO *Pop, rumba*

Rosario posa fi a tres anys de silenci editorial amb 'Gloria a ti' (2016), nou repertori que focalitzarà el seu concert al Palau de la Música. PALAU DE LA MÚSICA CATALANA. PALAU DE LA MÚSICA, 4-6. PREU: ENTRE 18 I 42€. HORA: 21H. **DESCOMPTES.**
● Proticketing.com/theproject

Clásico entre clásicos

Para quien esto firma, el Gran Evento del último festival de jazz es el debut en Barcelona, hoy, de Michel Legrand, afamado compositor de las músicas de *Los paraguas de Cherburgo* y *Yentl*, entre muchas otras. Llegará en formato de trío y decidido a asombrarnos con su energía de adolescente (Palau de la Música, 21.00h).

▶ 10 Novembre, 2016

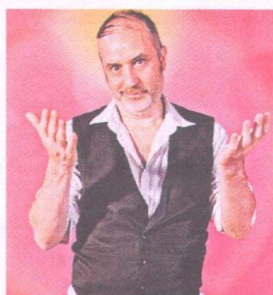
PROPOSTES A SABADELL...

DIJOURS, 10

LIBRERÍO DE LA PLATA. Sant Jaume, 8. «L'ofici de traduir», conferència a càrrec del traductor i professor de la UAB **Joan Sellent** (Castellar del Vallès, 1948). Entrada lliure. 20 h

CINES IMPERIAL. Pl. Imperial, 5-7. Presentació del llibre de poemes de **Marcel Ayats** «El sentit de la vida». A càrrec de **Francesc Ventura**. Hi intervindran l'editor **Joan Puche** i el crític literari i poeta **David Madueño**. Cal confirmar assistència al telèfon

ESPAI FOC. Via Massagué, 5-7. Presentació del llibre de poemes de **Marcel Ayats** «El sentit de la vida». A càrrec de **Francesc Ventura**. Hi intervindran l'editor **Joan Puche** i el crític literari i poeta **David Madueño**. Cal confirmar assistència al telèfon

«Gran Gurú Bohigues» a la Biblioteca del Teatre del Sol

937251739. A les 20.30 h.

BAR EL TELER. Pl. del Treball. **Jam-session de jazz** setmanal, amb el trio habitual i de convidat **Carles Pineda** al saxo alt, amb temes de **John Coltrane**. entrada lliure. 21 a 23 h

L'ALTERNATIVA TEATRE. Marià Aguiló, 22. «Ball robot», de **Joan**

Oliver. Dirigit per **Enric López**. Amb **Bruna Feliciano**, **Miquel Contel**, **Estela Pérez**, **Rubén Medina**, **Cristina Suárez**, **Pere Villaró**. Lectura dramatitzada commemorativa de l'Any **Joan Oliver**. Taquilla inversa. 22 h

DIVENDRES, 11

LA LLAR DEL LLIBRE. Sant Antoni, 20/Les Valls, 29. Presentació del llibre «**Anturios en el salón**» de **Juan R. Tramunt**, editat per **Baile del Sol Edicions**. L'acte anirà a càrrec del propi autor, acompanyat per **Maria Jesús Alvarado**, escriptora i cineasta. 19 h

LIBRERÍO DE LA PLATA. Sant Jaume, 8. «**Di que sí, Paca**». La escriptora **Débora Castillo** presenta juntament amb l'escriptor **Abel Pohlenik** una novel·la en la que **Dora**, **Francisca** i **Inés**, les tres octogenàries protagonistes de

«**Di que sí, Paca**», «visitarán» el **Librerío** i contarán coses de cuando eran niñas, de qué tal se llevan después de tantos años de amistad y de cómo es eso de ser miembro de una banda de delincuentes a los ochenta años. 20 h

TEATRE PRINCIPAL. Sant Pau, 6. Temporada de cambra: **Friedrich Piano Trio**. **Alberto Reguera** (violí), **Josep Maria Almirón** (piano), **Lito Iglesias** (violoncel). «Una rosa entre abismos». Obres de **Suk**, **No-vák**, **Enescu** i **Brahms**. Org. **Joventuts Musicals**. 21 h

GRIFFIN PUB. La Segarra, 25. Continua el ciclo de monòlogos con **Gabriel Zubizarreta**. Un monòlogo cínico, llo de ironia y no apto para todos los públicos (sobre todo si no tienes la ESO). En definitiva: «Humor canalla en estado pu-

ro». Entrada lliure, consumició mínima. 23.30 h

TEATRE DEL SOL. Sol, 99. «Gran Gurú Bohigues», nou espectacle del **Sr. Bohigues**, interpretat per **Eduard Bisoca**. Pre-estrena a la Biblioteca del Sol. Última funció. 22 h

DISSABTE, 12

LIBRERÍO DE LA PLATA. Sant Jaume, 8. «**Contes de prop**» **Lola Robinson** y **Xelvi**. Habrá historia, música, cuentos y canciones en catalán, castellano e inglés. 12 h

LA LLAR DEL LLIBRE. Sant Antoni, 20/Les Valls, 29. Activitat infantil. Conta-contes dels llibres **Frankfurt, un gos amb classe** i **Els pirates ja no són el que eren**, de l'editorial **Mosquito Books Barcelona**. A càrrec de **Laura Coll**. 18 h

...I A LA COMARCA

CERDANYOLA DEL VALLÈS

MAC CAN DOMÈNECH. Sant Martí, 88. Del 16 de setembre al 27 de novembre. Exposició: «**Lumina**». L'artista **Carme Miquel**, a partir dels colors i del joc de la llum que planteja els vitralls del Museu d'Art de Cerdanyola, crea una obra amb simplicitat i materials sostenibles. La seva mirada directa i plena de frescor, des de la nostra contemporaneïtat, expressa de manera diferent allò que la tècnica del passat feia des del coneixement tècnic i artístic. Formes i colors creen diàlegs i jocs amb la llum i la transparència acompanyades de les reflexions del crític d'art **Jaume Vidal**.

MATADEPERA

L'HOTEL. 10 de novembre. Concert de **PAVLA**. Després d'estudiar a la prestigiosa escola de música **BIMM** a **Brighton** (Anglaterra), **PAVLA** torna a la seva Catalunya natal per presentar-se davant del

Concert de PAVLA a Matadepera

públic tal com és i tal com es vol fer conèixer: amb la música per bandera. Una proposta que deixarà més d'un amb la boca ben oberta. 22.30 h.

CASAL DE CULTURA. 11 de novembre. «**Evenos String Quartet**». El quartet va ser fundat el 2012 per quatre graduats de diferents conservatoris de Renània del Nord-Westfàlia. Després de l'èxit inicial se'ls va donar l'oportunitat d'avançar en el desenvolupament de la forma de tocar del conjunt en ser admesos a la

classe d'**Andreas Reiner** a la **Folkwang Hochschule** d'**Essen**. 20 h.

MONTCADA I REIXAC

AUDITORI MUNICIPAL. Pl. de l'Església, 12. Del 18 d'octubre al 13 de novembre. Exposició de pintures a l'oli de **Pedro Rubio**. De dimarts a dissabte, de 17 a 21h, diumenges i festius; d'11 a 14h.

Casa de la Vila. Major, 32. Del 3 al 19 de novembre. Exposició «**Flora y fauna marina**». Fotografies de **Rafael Boix**. De dilluns a divendres, de 8 a 21h; dissabtes de 10 a 14h.

RIPOLLET

CENTRE D'INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI. Del 28 d'agost al 31 de desembre del 2017. Exposició: «**Andreu Solà: la mirada d'un ripolletenc a la Catalunya modernista**». Exposició de l'obra d'aquest pintor ripolletenc que va viure durant la segona me-

tat del segle XIX i que es va formar en els ambients artístics d'avantguarda de París. La mostra posa en relleu també la forma de treballar de **Solà** mitjançant fotografies i dibuixos realitzats per ell mateix.

CENTRE CULTURAL. Del 4 al 23 de novembre. Exposició: «**Enric Granados: un estiu a Cerdanyola**». L'Associació d'Artistes Plàstics de Cerdanyola presenta una mostra col·lectiva de les obres plàstiques que s'han realitzat en homenatge al centenari de la mort del músic **Enric Granados**, un home de cultura nascut a **Lleida**, d'obra extensa i reconeguda, que va col·laborar amb el **Palau de la Música**. **Cerdanyola**, a principis del segle XX, a part de les masies i d'un petit nucli de població, era un punt d'estiueig de famílies benestants de **Barcelona**. L'actual Museu d'Art de **Cerdanyola** (**MAC**) era, en aquell temps, el casino on es concentrava la vida cultural del modernisme. El músic, amb la

seva família, estiuejava a **Cerdanyola** a la **Vil·la Bruguerola**, avui desapareguda, que s'ubicava on ara és la plaça d'**Enric Granados** de la ciutat.

SANT CUGAT DEL VALLÈS

CINEMES SANT CUGAT - CINESA. 10 de novembre. Cinema d'autor: «**Un homme idéal**» («**El hombre perfecto**») de **Yann Gozlan**. El protagonista sempre ha volgut ser un escriptor famós, però ha de treballar en una empresa del seu oncle. La sort li dona una oportunitat i l'aprofita sense cap escrúpol. Apassionant història sobre l'èxit i el fracàs al món actual. Feta com un thriller d'acció, fa pensar en el preu que s'ha de pagar per ser famós i milionari. 17, 19:30 i 22 h.

SENTMENAT

EL CORO DE SENTMENAT. **Anselm Clavé**, 46-48. 11 de novembre. Cinema infantil: «**Peter i el drac**». 17 h.

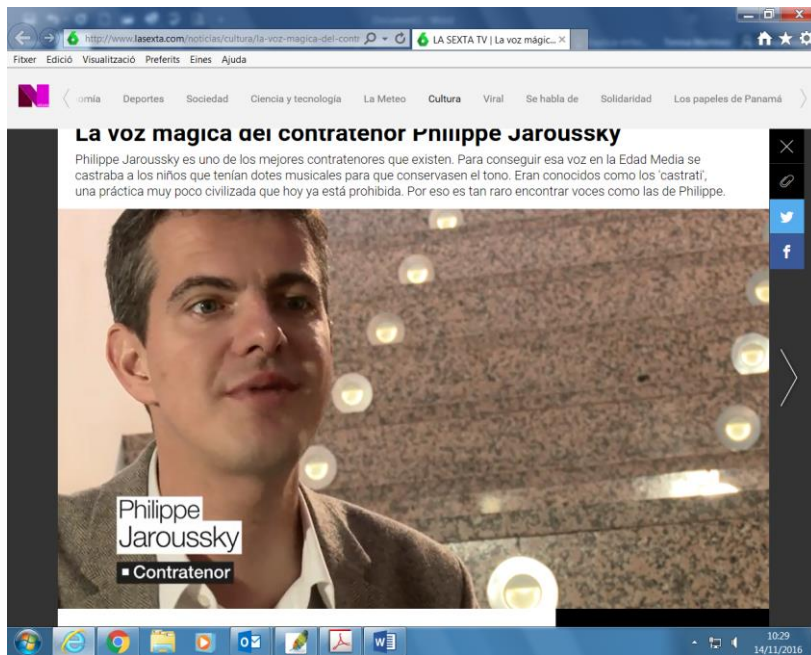
La Sexta Noticias

10-11-2016

Reportatge dels concerts del contratenor **Philippe Jaroussky** a Madrid i Barcelona (**Palau Grans Veus**, 14 de novembre). La peça inclou declaracions del cantant, que presenta el seu primer treball discogràfic disc en alemany *Bach-Telemann. Sacred Cantatas*.

Enllaç:

http://www.lasexta.com/noticias/cultura/la-voz-magica-del-contratenor-philippe-jaroussky_201611105824800e0cf26555f0e43fd8.html

REVISTA MUSICAL CATALANA

Crítica

El Primer Palau (4)

Redacció on 10 novembre, 2016 / 0 comments

Noè Rodrigo Gisbert (foto d'arxiu)

EL PRIMER PALAU. Noè Rodrigo Gisbert (percussió) i Kebyart Ensemble (quartet de saxos). Obres de: Reynolds, Feldman, Denisov, Arnold, Mantovani, Pärt, Brotons, Parra, Lévy, Ligeti i Geiss. **PALAU DE LA MÚSICA. 3 DE NOVEMBRE DE 2016.**

Per Josep Barcons

El quart concert del cicle El Primer Palau ha estat, sens dubte, el que ha tingut un component escènic més rellevant. I l'ha tingut abans i tot que sonés cap nota: perquè entrar a la sala modernista i trobar-se un arsenal d'instruments de percussió omplint literalment l'escenari era una imatge escenogràficament colpidora. Però també ho era, a la segona part, l'aprofitament escènic del Kebyart Ensemble, el quartet de saxòfons amb què es tancava l'última de les vuit actuacions competitives de què hem gaudit durant els mesos d'octubre i novembre.

Noè Rodrigo

El concert s'encetava amb el percussionista alacantí Noè Rodrigo Gisbert, que proposava un programa confeccionat amb un criteri pertinent i profundament orgànic. Les sis obres que presentava giraven totes al voltant d'un doble eix temàtic de reivindicació, mediambiental i humana, però alhora diferien profundament quant a llenguatge, la qual cosa permetia que aquest jove però ja bregat intèrpret mostrés la seva versatilitat i seguretat escènica amb escreix.

Autumn island de Roger Reynolds, per a marimba, obria la vetllada. Noè Rodrigo la va defensar de manera evocadora, subratllant-ne els passatges característics i marcadament descriptius de la partitura (l'obra ens situa en un bosc dens i frondós d'una illa), però fent èmfasi intel·ligent en els elements de cohesió formal.

De la tímbrica homogènia de la marimba, Rodrigo va passar a la pràcticament inaudible *The king of Denmark* de Morton Feldman; una obra bastida sobre un oxímoron: el de tenir un ventall amplíssim de sons instruments de percussió escollits per l'intèrpret (i Rodrigo ha optat per regalar-se una orgia instrumental) i emprar-los per tocar –segons el que estableix la partitura– en una dinàmica “*extremadament baixa i tan igual com sigui possible*”. Rodrigo va fer una recreació interessant i àgil de l'obra de Feldman. I si bé la teatralitat i desimboltura de la seva actuació va ser inqüestionable, la subtilesa sonora generada quedava tapada pels estossecs, murmuris i renous diversos d'un públic irrespectuós d'oïda matussera i esperit desatent. Potser és un error programar una obra així en una sala excessivament gran per estar en silenci còmplice, però també és un plantejament valuós per allò que encara té –ai las!: cinquanta anys després de ser escrita– de sorprenent, de trencador i de demandant.

Del ric ventall tímbric de Feldman, Rodrigo va virar cap al vibràfon inquietant dels *Schwarze Wolken* d'Edison Denisov, de qui aquest mes de novembre se celebra el vintè aniversari del decés. *Els núvols negres* de la catàstrofe nuclear de Txernòbil van planar com una nebulosa densa i ominosa sobre la Sala de Concerts. Noè Rodrigo va enllaçar pertinentment l'hecatombe radioactiva del vibràfon amb el sacrifici de l'explotació obrera que el jove compositor i percussionista Tomasz

Arnold retrata a *SHIFT-Fajrant!* amb recursos violentament percussius i l'ajuda de l'electrònica. De nou, posant en joc una dimensió musical que recupera l'inqüestionable element escènic de la interpretació, Rodrigo va defensar l'obra amb ímpetu i credibilitat.

Per tancar la seva actuació, a mode de capicua, Rodrigo va tornar a la marimba per heure-se-les amb el *Moi, jeu...* del francès Bruno Mantovani, en què va mostrar amb escreix el seu virtuosisme, la seva capacitat expressiva i els seus dots de comunicació.

Kebyart Ensemble. ©www.facebook.com/kebyartE

Kebyart Ensemble

A la segona part, el Kebyart Ensemble va optar –igual que Noè Rodrigo a la primera– per un repertori escrit íntegrament a partir de la segona meitat del segle XX, la qual cosa donava a la vetllada una organicitat no prevista pels intèrprets.

Jugant apropiadament amb l'espacialització sonora, els Kebyart van engegar el concert fora de l'escenari, on van entrar a mig *Solfeggio* d'Arvo Pärt: una obra escrita originàriament per a cor, que s'estructura com una successió quasi infinita de sons consecutius, a mode de peculiar *perpetuum mobile*. Acte seguit van emprendre els tres moviments del *Planyiment*, op. 24 de Salvador Brotons, original per a quartet de saxos. Els Kebyart el van abordar amb total solvència i convicció i –cosa ben poc habitual en les formacions cambrístiques– de memòria: una mostra inequívoca del profund treball que aquests músics porten a l'esquena, i que els va permetre (tant en aquesta com en la resta de peces del programa) una sincronització mil·limètrica en tots els paràmetres sonors posats en dansa.

Després van venir els *Fragments striés* d'Hèctor Parra: quatre miniatures també originals per a la formació que els joves saxofonistes van tocar necessàriament amb partitura. De l'escriptura extremadament demandant de Parra es van generar ambients sonors diversos, en un treball en què es prioritzen elements com la textura i l'harmonia. En canvi, en l'obra *Durch, in memoriam G. Grisey* del francès Fabien Lévy, era la rítmica la que sortia a la palestra, en un treball més fresc i lluent que el de l'obra anterior: un veritable *hoquetus* amb accents encreuats que els Kebyart van defensar fent filigranes de tota mena.

Amb les *Sechs Bagatellen* de György Ligeti (originals per a quintet de vent), els Kebyart tornaven a la proesa de la interpretació de memòria. Amb Ligeti, la música va prendre una volada que no havia tingut fins

al moment, i ens va permetre veure un quartet no sols compaginat fins a l'extrem i en pleníssima forma interpretativa, sinó també uns músics capaços de traspassar la perfecció tècnica per arribar a la comunicació musical. Per acabar, l'efectiu *Patchwork* de Philippe Geiss va posar un toc desenfadat a un concert que havia d'acabar aquí. Però, animats pels aplaudiments, Pere Méndez, Víctor Serra, Robert Seara i Daniel Miguel hi van afegir un bis: una transcripció de la preciosa *Fille aux cheveux de lin* de Debussy que va esdevenir –amb el *flashback* temporal cap a la primera meitat del segle XX– un dels moments musicalment més transcendents i bells del concert.

Acabat el cicle competitiu –i amb uns premis el veredict dels quals es farà públic ben aviat–, queda un últim concert en cartera: el del Trio Vasnier, claríssim guanyador de l'edició anterior. Pedro López (flauta), Carmen Alcántara (arpa) i Samuel Espinosa (viola) actuaran a la Sala de Concerts del Palau el proper 30 de novembre a les 20.30 de la nit. Un colofó selecte per a un cicle el màxim premi del qual és –en si mateix– el debut sobre l'escenari dissenyat per Domènech i Montaner.

  0 Like 263 Tweet